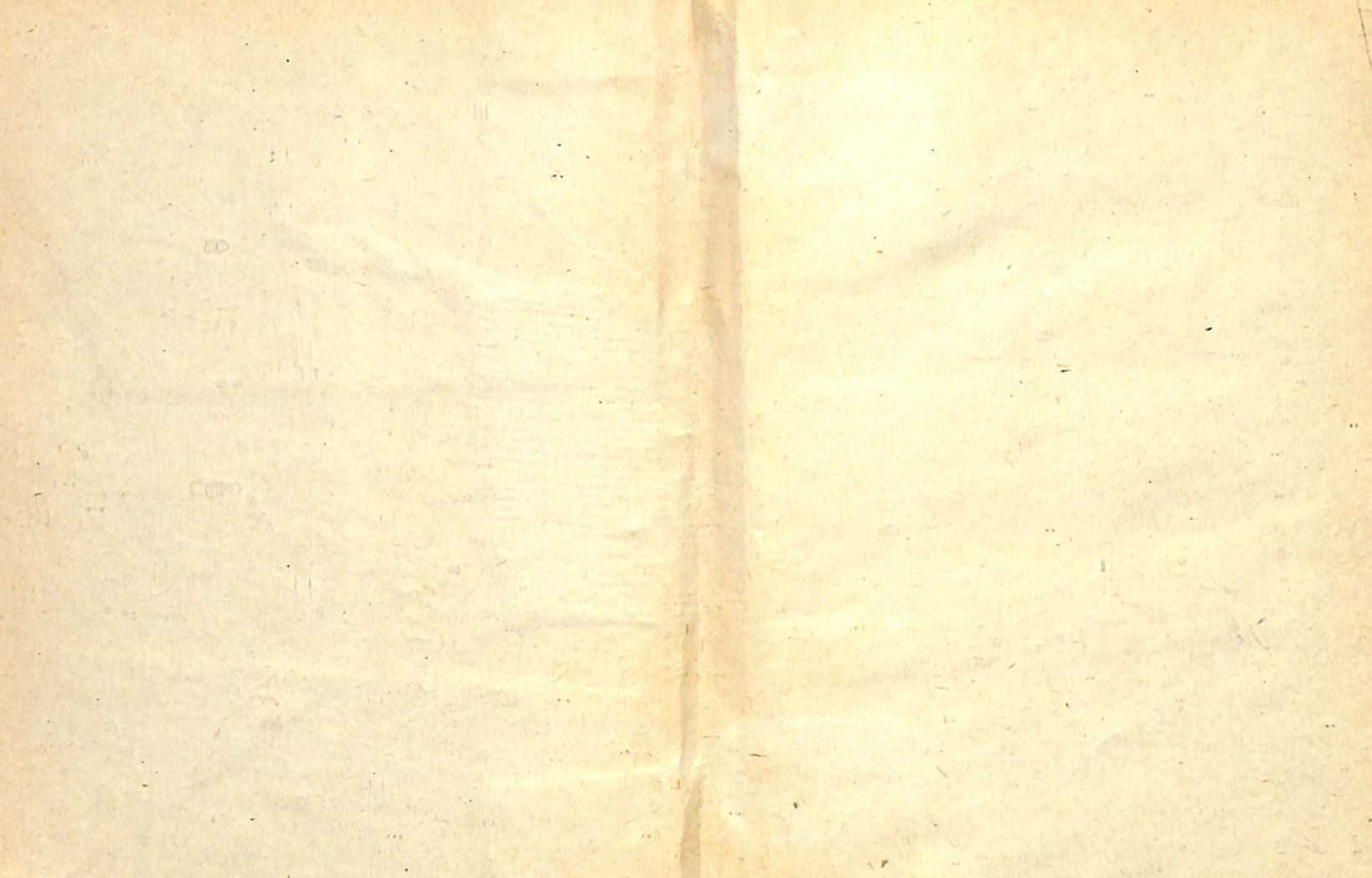

7333

3K12
A-74

1934

XVII

3KП2

7-74

Կ. Բ. Մարգարյան

Կամ Կ (Բ) Կ
Կամ Կ ու Կ

ԽԱՆԻ

Մարտական -

Բյուր

23 SEP 2006

Կ. Ի. ՊՈՐՓՈՑՍՈՒՄ

3K72

7-74

ՀԱՄԿ (Բ)Կ XVII
ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ՅԵՎ
Խ Ս Հ Մ
ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1098 35099

10285

934 ՅԵՐԵՎԱՆ

Ներկա բրոշյուրը գրված է 17-րդ հուսիսա-
զուսմարի նյութերի հիման վրա: Բրոշյուրը նկատի
ունի Կարմիր բանակի անձնակազմը, ռուս-ավիո-
թիմցիները և հուսիսորհրդային լայն ակտիվը:

49622-65

Պատ. խմբագիր Վ. Պազանջյան
Խմբ. Հ. Ալեքյան
Թարգմ. Գրաքիտ
Տեխն. խմբ. Գ. Զեմյան
Մտնագրիչ Ա. Տ.—Մկրտչյան
Հրատ. № 2939
Գլավիթ № 8558 (բ)
Պատվ. № 153
Տիրած 3000

Հանձնված է արտադրության 19 մայիսի 1934թ.
Ստորագրված է պետ. ծ հաշվի 1934թ.

Կուսակցության քարտան, Ալլանգեղյան 27

ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Կուսակցության 17-րդ համագումարը, —
հաղթողների համագումարը, լենինյան կու-
սակցության մեծ համագումարը, — արտա-
ցույցում է պատմական մի ամբողջ եպոխտ,
վորը Խորհրդային Միությանը վերածեց
պրոլետարական հուժկու պետության:

«Մենք արդյունաբերական տնտեսության
ամենահետամնաց յերկրներին մեկն ելինք,
այննտաղրարային յերկրներին մեկն ելինք
Յեզրոպայում: Մենք դարձանք աշխարհում
ամենախոշոր մեքենայացրված հողագործու-
թյան յերկիր:

Մենք մանր, բաժան, բաժան ու հետա-
մնաց հողագործության յերկիր ելինք:
Մենք դարձանք կազմակերպված, աշխարհի
ամենախոշոր մեքենայացրված հողագործու-
թյան յերկիր:

Մենք արորի յերկիր ելինք: Մենք դար-
ձանք արակտորի ու կոմբայնի յերկիր

Մենք նախապետականության, միջնադարի
ու անդրադարձության յերկիր ելինք: Մենք

դարձանք, ավելի ճիշտ, դառնում ենք զրազխառթյան ու կուլտուրականության տեսակետից ամենաառաջավոր յերկրներից մեկը:

Մենք խիստ հետ եյինք մնում առաջավոր կապիտալիստական յերկրներից ռազմական տեսակետից և միշտ ել գտնվում եյինք մեր շահերի վտանահարման սպառնալիքի տակ՝ մինչև իսկ փոքր յերկրների կողմից: Այժմ մենք դարձել ենք, ինչպես այդ առանձնապես ցայտուն կերպով յերկաց համագումարում, առաջնակարգ, հզոր, սպառազինված ուժ յեւ վճռական գործունեւից մեկն ամբողջ աշխարհում խաղաղության համար մղվող պայքարում:

Մենք այդ բոլորին հաստնք, բնկերներ, ամենակատաղի պայքար մղելով բազմաթիւ դասակարգային թշնամիների դեմ, պայքար մղելով կապիտալիստական վերջին լուրջ դասակարգի՝ կուլակուլթյան դեմ: Նրան ոգնում եր համաշխարհային կապիտալիզմը, կազմակերպելով ֆրասարարություն ու հակահեղափոխական խմբակներ. նրան ոգնում եյին մեր կողմից ջախջախված աջերը, տրոցկիստներն ու «ձախ» ոպոր-

տունիստները մեր սեփական շարքերում: Մենք ջախջախեցինք կուլակուլթյունը, ջախջախեցինք ֆրասարարական հակահեղափոխական խմբակներին ու ոպորտունիստներին:

...Այդ տարիներում մենք մղեցինք վերջին ու վճռական մարտը ռուսական կապիտալիզմի դեմ, մի մարտ, վոր նախագուշակել եր Հենինը: Յեւ այդ մարտը հանձնեց կերպով ու հաղթանակեց մղեց կոմունիզմի մեծ բանակը, —մեր կուսակցութիւնը՝ իր առաջնորդ ընկ. Ստալինի ղեկավարութիւնը» (Կագանովիչ):

Համագումարն անցավ ծաւալուն բոլշևիկյան ինքնաքննադատության նշանաբանի տակ: Համագումարն անցավ մեր ամբողջ աշխատանքի վորակի խստիւ բարելավման համար պայքարի նշանաբանի տակ: Յերկրորդ հնգամյակի պլանը վարակի ու բանակի տեսակետից պեժ և կատարվի որինակելիորեն ու լրիւ կերպով և նշված ժամկետից վոչ ուշ: Համագումարն անցավ վերակառուցման ձևերը վորոշելու և աշխատանքները ձևով կազմակերպելու նշանաբանի տակ այնպես, վոր ապահովվի ամբողջ ղեկավար աշխատանքի բարձր վորակը, բարձրանա

ողերատիվութիւնը և աշխատանքի սխա-
տեմի մեջ մտնի կատարման ստուգումը:
Այս ամենը պահանջվում են մեր հեղափո-
խութեան զարգացման նոր ետապով, յերկ-
րի արտադրական ուժերի զարգացման
նոր բարձրագույն աստիճանով, յերկրի
պաշտպանունակութեան ուժեղացման պա-
հանջներով:

Կուսակցութեան 17-րդ համագումարի
վորդուները վկայում են դեպի խաղաղու-
թիւնն ունեցած մեր կամքի մասին, պա-
տերազմի հրձիգներին դիմադրութիւն ցույց
տալու միւր պատրաստակամութեան մասին:
Կարմիր հրապարակում կայացած ռազմա-
կան զորահանգեսին Մոսկվայի կայազորը
համագումարի առաջ ցուցահանեց նոր մար-
տական տիւնիկան, վորը քանակապես
ու վորակապես անչափ աճել եր կուսակցու-
թեան 16-րդ համագումարից մինչև 17-րդ
համագումարը յեղած ժամանակամիջոցում:
Համագումարն ասաց, վոր վոչ միայն ամե-
նաառաջավոր ու կատարելագործված պաշտ-
պանութեան միջոցները Կարմիր բանակի
համար, այլև աշխատանքի որինակելի կազ-
մակերպումը սոցիալիստական շինարարու-

թեան բոլոր բնագավառներում,—ահա թե
ինչ են լուծում յերկրի պաշտպանունակու-
թեան ամրացման հարցը: Յուրաքանչյուր
կուսակցական կազմակերպութեան, յուրա-
քանչյուր տնտեսական միավորութեան
ու խորհրդային ձեռնարկութեան, յուրա-
քանչյուր ամենահեռավոր գյուղխորհրդի ու
կոլտնտեսութեան աշխատանքը հսկայական
նշանակութիւն ունի յերկրի պաշտպանու-
թեան ամրացման գործում:

«Համկոմկուսի Կենտկոմի աշխատանքի
մասին 17-րդ կուսհամագումարում ընկ.
Ստալինի արած հաշվետու զեկուցման և
Համկ (բ) 17-րդ համագումարի վորդ-
ուներին ուսուցնալովութիւնը պետք և
եւ արելի բարձրացնի Կարմիր բանակի
կուսակազմակերպութիւններում գաղափարա-
կան-բոլշևիկյան դինվածութիւնը, բարե-
լավի ժամողչներ կուսակցական աշխատանքը,
ապահովի մարտական ու քաղաքական
պատրաստութեան խնդիրների կատարումը»
(ընկ. Գամարնիկի 11/II—34թ. ցուցմունքից):

ԳՈՐԾՆ ԱԿՆՀԱՅՏ ԿԵՐՊՈՎ ԳՆՈՒՄ Ե ԴԵՊԻ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Հինգերորդ տարին ե, ինչ կապիտալիստա-
կան տնտեսությունը քայքայվում ե համաշ-
խարհային տնտեսական ճգնաժամից, վորպի-
սին ընթանում ե կապիտալիզմի ընդհանուր
ճգնաժամի պայմաններում: Այժմ չեն վիճում
այն մասին, թե կամ արդյոք համաշխարհա-
յին ճգնաժամ թե վոչ, «այժմ արդեն ուրիշ
բանի մասին են վիճում — կարելի՞ յե արդյոք
դուրս գալ ճգնաժամից, թե յիլք չկա, իսկ
յեթե յեկք կա, ապա այդ ինչպես իրական-
ացնել» (Ստալին):

Կապիտալիստական աշխարհը յեկք ե
փնտրում պատերազմի մեջ, վորպեսզի փորձի
մի անգամ ես նոր ձևով վերաբաժանել աշ-
խարհը, վորպեսզի զենքով լուծի կապիտալիս-
տական յերկրների միջև սրված հակասու-
թյունները:

«Արտաքին շուկաների համար մղվող պայ-
քարի ուժեղացումը, ազատ առևտրի վերջին

ճեպորդների վոչնչացումը, արգելիչ մաքսա-
յին տուրքերը, առևտրական պատերազմը,
վալյուտաների պատերազմը, դեմպինգը ե շատ
ուրիշ համանման միջոցառումները, վորոնք
ցուցադրում են ծայրահեղ ցաղիմալիզմը
տնտեսական քաղաքականության մեջ, ծայր
աստիճան սրեցին հարաբերությունները
յերկրների միջև, ուղղակիան ընդհարումների
համար հող ստեղծեցին ե հերթի դրին պա-
տերազմը, վորպես աշխարհը ե աղդեցու-
թյան շրջաններն ալիլի ուժեղ պետություն-
ների ոգտին նոր վերաբաժանման յենթաբ-
կելու միջոց:

Ճապոնիայի պատերազմը Չինաստանի
դեմ, Մանջուրիայի ոկուպացիան, Ճապոնիայի
դուրս գալն Ալգերիի լիգայից ե առաջխա-
ղալը դեպի Հյուսիսային Չինաստան — ել
ալիլի սրեցին դրությունը: Մեծ ովկիանոսի
համար մղվող պայքարի ուժեղանալը ե ուղ-
մա-ծովային սպառազինումների աճումը
Ճապոնիայում, ՀԱՄՆ-ում, Անգլիայում,
Ֆրանսիայում արդյունքն են այդ սրման:

Գերմանիայի դուրս գալն Ալգերիի լիգայից
ե ուկլանդի ուրվականը նոր մղում տվին
դրության սրմանն ու սպառազինություն-
ների աճմանը Յիվրոպայում:

Ձաթմանալի չե, վոր բուրժուական պա-
ցիֆիդին այժմ քաշ և տալիս իր վողորմելի
գոյությունը, իսկ զինաթափման վերաբե-
րյալ դատարկախոսությանը փոխարինում են
«գործնական» խոսակցությունները սպառա-
զինության ու լրացուցիչ զինման մասին:

Դարձյալ, ինչպես և 1914 թվին, առա-
ջին պլան են մղվում ռազմատենչ իմպերիա-
լիզմի կուսակցությունները, պատերազ-
մի ու ռեվանշի կուսակցությունները:

Գործնականացող կերպով գնում և դեպի
պատերազմ (ընկ. Սալիկի 17-րդ կուս-
համագումարում արած ղեկուցումից):

Յուրաքանչյուր իմպերիալիստական յերկիր
ունի պատերազմի կազմակերպման իր պլան-
ները: Ընկ. Սալիկը կուսակցության 17-րդ
համագումարում արած իր ղեկուցման
մեջ խոսեց այն մասին, թե ինչպես են կա-
ռուցվում այդ պլանները:

«Վրմանք կարծում են, թե պատերազմը
հարկավոր և կազմակերպել մեծ տերություն-
ներից մեկի դեմ»: Այդպիսի պատերազմ մղող
վում եր միջանի տարվա ընթացքում
1914 — 1918 թ. թ. շրջանում, յերբ իմպե-
րիալիստական մի շարք պետություններ

հույս ունեյին վոչնչացնել Գերմանիային
և շահվել նրա հաշվին: Իսկ դրանից դուրս
յեկավ այն, վոր «Գերմանիային նրանք չվո-
չրնչացրին, բայց Գերմանիայում սերմանե-
ցին տյնպիսի տառապանքներ և հաղթող-
ները և ստեղծեցին ռեվանշի համար այնպիսի
պարարտ հող, վոր մինչև այժմ դեռ չեն
կարողանում ու թերևս շուտով չե, վոր
կկարողանան խաշտել (расхлебать) այն
գարշելի շփոթը, վոր հենց իրենք են յեփել:
Բայց դրա փոխարեն նրանք ստացան
կապիտալիզմի ջախջախում Ռուսաստա-
նում, պրոլետարական հեղափոխության
հաղթանակը Ռուսաստանում և — պարզ և —
Խորհրդային Միությունը»: Յեվ նոր իմ-
պերիալիստական պատերազմն այդ պլանի
մեջ, վորի մասին մտածում հն իմպերիալիս-
տական տերություններից վոմանք, դժվար
թե տա այլ արդյունքներ:

«Մյուսները կարծում են, թե պատերազմը
հարկավոր և կազմակերպել ռազմական տե-
սակետով թույլ բայց շուկայի իմաստով ըն-
դարձակ յերկրներից մեկի դեմ, որինակ՝
Չինաստանի դեմ», հույս ունենալով նրա
հաշվին ուղղել իրենց գործերը: Այդ պատ-

ճառաբանվում է նրանով, վոր այնպիսի մի թույլ յերկիր, ինչպիսին է Չինաստանը, իրենից ներկայացնում է «անկաղմակերպ տերիտորիա» և ուժեղ ազդեցությունների կողմից զավթվելու կարիք ունի: Ընկ. Սալիմն իր ղեկուցման մեջ բերում է Իտալիայի ու Գերմանիայի դեմ պատերազմի որինակը, վոր տեղի յեր ունեցել 19-րդ դարի սկզբին: Այդ յերկրները նույնպես համարվում էին «անկաղմակերպ տերիտորիա»: Պատերազմի հետևանքով Գերմանիան ու Իտալիան միավորվեցին, վորպես ինքնուրույն պետություններ: «Դրանից ստացվեցին, ինչպես հայտնի յե, ատուության դժեղացում այդ յերկրների ժողովուրդների սրտերում դեպի ատրկացնողները, վորի արդյունքները մինչև այժմ դեռ վերացված չեն ու թերևս դեռ շուտով չեն վերանա»: Յեվ նոր պատերազմը ռազմական տեսակետից թույլ յերկրներից մեկնումակի դեմ, իմպերիալիստների պատերազմը Չինաստանի դեմ, կարող է հանգեցնել նույն արդյունքների:

«Յերրորդները կարծում են, վոր պատերազմը պետք է կազմակերպի «բարձր ցեղը»

(paca), ասինք՝ գերմանական «ցեղը» ընդդեմ «ցածր ցեղի», ամենից առաջ—ընդդեմ սլավոնների...»: Ընկ. Սալիմը հենվում է պատմական այն որինակի վրա, յերբ հին Հռոմեական կայսրությունը նայում էր այժմյան գերմանացիներին ու Ֆրանսիացիներին նախնիներին վրա, վորպես «ցածր ցեղի»: Սակայն «բարբաբոսները» միացան և խորտակեցին Հռոմը: Վեճրն է այն յերաշխիքը, վոր Ֆաշիստական և գրական քաղաքագետների բախտը Բեռլինում ավելի կբանի, քան Հռոմի հին ու փորձված նվաճողներինը Հռոմում: Արդյոք ավելի ճիշտ չի՞ լինի յենթադրել հակառակը:

Վերջապես, չորրորդները կարծում են, վոր պատերազմը հարկավոր է կազմակերպել ԽՍՀՄ-ի դեմ... Հաղիվ թե կարելի յի կասկածի, վոր յերկրորդ պատերազմը ԽՍՀՄ-ի դեմ կհանգեցնի հարձակվողների կատարյալ պարտության, հեղափոխության՝ Յեվրոպայի ու Ասիայի մի շարք յերկրներում և այդ յերկրների բուրժուա-կալվածատիրական կառավարությունների ջախջախման:

Փայլուն ձևով գործադրելով մարքս-լենինյան դիալեկտիկան, մեր կուսակցու-

Թյան առաջնորդ ընկ. Ստալինը կուսակցու-
թյան 17-րդ համագումարում արած իր գե-
կուցման մեջ քայլ առ քայլ լուսաբանում է
միջադպիսին պարագայի ժամանակակից
բարդ հանգույցը, ճգնաժամի շարժումը, սրված
քաղաքական դրուժյան պատկերը կապի-
տալիստական յերկրներում, մերկացնում է
իմպերիալիստների պլանները, վորոնք պատ-
րաստվում են կազմակերպել նոր պատե-
րազմ:

Յեվ ճիշտ է ասում Լենինգրադի Հոկտեմ-
բերյան գործարանի բանվոր ընկ. Սոլով-
յովը, վոր ընկ. Ստալինի գեկուցման մեջ
«յերկրի կորովը, կուսակցության հզորու-
թյունը, կոմունիզմի համաշխարհային հաղ-
թանակները դաացվում են յուրաքանչյուր
բառում: Այդ պատճառով էլ այդպիսի ուժ
կա նրանց մեջ»:

Կուսակցության համագումարում բոլոր
յեկույթները հատուկ ուշադրություն են
դարձնում աշխարհի ամենառեակցիոն կառա-
վարությունների քաղաքականության վրա,
ճապոնական ու գերմանական իմպերիա-
լիստների քաղաքականության վրա: Այսոր-
վա ճապոնիան ու Գերմանիան համաշխար-

հային ռեակցիայի հարվածային բուռնցքն են:
Յեվ յեթե ճապոնիան արդեն դարձել է
ժանդարմ Հեռավոր Արևելքում, ապա ֆա-
շիստական Գերմանիան կամենում է դառ-
նալ կապիտալիստական կարգի ժանդարմը
Յեվրոպայում: Յեվ ճապոնիայում, և՛ Գեր-
մանիայում իշխող կուսակցությունները
հանդես են գալիս, վորպես նոր արշավների
կազմակերպիչներ համաշխարհային բոլշևիզ-
մի դեմ: Այդ յերկու յերկրներումն էլ ճգնա-
ժամից յիլք են փնտրում ԽՍՀՄ-ի դեմ նոր
պատերազմի հաշվին:

Վերջին յերկու տարվա ընթացքում ճա-
պոնիայում չափադանց շատ են գրել ու
գործնականապես քննարկել ճապոնիայի
պատերազմի մանրամասնությունները ԽՍՀՄ
դեմ, մեր Պրիմորյեյի, Չաբայկալի և
մինչև իսկ ամբողջ Սիբիրի գրավման ուղի-
ները: Ճապոնացիները գրավեցին Հյուսիսա-
յին Չինաստանը և այժմ հարված են պատ-
րաստում Մոնղոլական ժողովրդական հան-
րապետության դեմ, դարձնելով Մանջու-
րիան պլացդարմ ԽՍՀՄ-ի դեմ պատերազմի
համար: Ճապոնական ռազմական զինանոց-
ներն այժմ աշխատում են որ ու վիշեր:

Բանակում արգելված են արձակուրդները: Մի շարք մասնավոր խոշոր գործարաններ վերակառուցված են ու հարմարեցված ռազմական պատվերներ կատարելու համար: Ճապոնիան ամբողջ ժամանակ Յեվրոպայում ուժեղ կերպով գնում է զենք, բեռնավտոներ, թռչնավոր գաղեր և այլն: Հսկայական գումարներ են ծախսվում ռազմական կարիքների և մանավանդ ռազմական նավատորմի վերակառուցման համար, արտասահմանում սպառազինումներ զենելու համար:

Ճապոնիան ուժեղ կերպով և ակտիվորեն պատրաստվում է պատերազմի: Ճապոնիայի պատերազմի պատրաստութուններն «ընթանում են ռազմա-սնտեսական բազմապատասխան գծով, գինված ուժերի վերակազմակերպման, վերագինման ու ֆանակական ուժեղացման գծով և վերջապես՝ Մանջուրիայում պլանցյարմ պատրաստելու գծով» (17-րդ համագումարում ընկ. Վորոշիլովի արած յեկույթից):

Ճապոնիայի պաշտոնական ռազմական բյուջեն ավելացել է 1930 թվի 443 միլիոն իենից՝ հասնելով 1934 թվին 937 միլիոն իենի, այսինքն՝ սպառազինման վրա ծախսվում է պետական ամբողջ բյուջեյի 44 $\frac{1}{2}$ տոկոսը: Բուռն տեմպերով առաջ է

գնում ռազմական արդյունաբերության դարգացումը: Կառուցվում են զործարանների տանկերի, սավառակների արտադրության համար: Միաժամանակ վերադինվում և ուժեղացվում են Ճապոնիայի ցամաքային ու ծովային ուժերը:

Ճապոնիան տեղագրին կառուցում է Մանջուրիայում նոր յերկաթուղիներ: Ընդամենը կառուցված է մինչև 1000 կիլոմետր յերկաթուղի: Կառուցման մեջ է գտնվում մոտ 600 կիլոմետր: Այդ յերկաթուղիների ուղղությունը հնարավորություն է տալիս բավականաչափ արագ տեմպով դինված ուժերի վերախմբավորում կատարել ցանկացած ուղղություններով: Բացի յերկաթուղիներից, ճապոնացիներն այս յերկու տարվա ընթացքում կառուցել են մինչև 2200 կիլոմետր գետնուղիներ (грунтовых дорог): Այդ ճանապարհները անցնում են առավելապես ներքին Մոնղոլիայից գեպի մեր սահմանամերձ կետերը այն ուղղություններով, վորոնք ձեռնտու յեն դալիք ստրատեգիական բացառաժաման համար:

Հյուսիսային Չինաստանում ճապոնացիք կառուցել են Չինաստանում ճապոնացիք

1008 49622-65
35099

ցիոն բազա: Այդ բոլոր կառուցումները համախմբված են Մուկդենի, Խարբինի, Յիցիկարի ռայոնում: Բնական է, վոր այդ ավիացիոն շինարարությունն ուղղված է իր սուր ծայրով մեր դեմ: Յեթե ոկուպացիայից առաջ Մանջուրիայում հաշվվում էր մոտ 10 հազար ճապոնական զինվոր Հյուսիսային Չինաստանում, ապա այժմ այնտեղ կա 130 հազար զինվոր, այսինքն՝ այնտեղ է գտնվում ամբողջ ճապոնական բանակի մի յերրորդից ավելին: Դրան պետք է ավելացնել Մանչժոու-Դոյի բանակը, վորն ունի 115 հազար հոգի և մոտ 12 հազար սպիտակ գվարդիականներին, վորոնք ընդունակ են դենք կրելու, և վորոնցից ճապոնացիները կազմակերպում են հատուկ ջոկատներ: Ռազմական նավատորմը Սուևզարի գետի վրա ուժեղացված է 24 միավորով: Ողային նավատորմի կազմի մեջ ճապոնացիներն ունեն Մանջուրիայում 500 սավառնակ: Ճապոնական բանակը Մանջուրիայում ունի 100 տանկ, 600 ից ավելի հրանոթներ, 500 հազար արև, 5 միլիոն փամփուշտ: Ճապոնիայից դեպի Մանջուրիա մարտի տեխնիկական միջոցների փոխադրման մասշտաբները հիշեցնում են իս-

կական մոբիլիզացիան մեծ ու լարված պատերազմի համար: Ճապոնիան ուժեղ կերպով պատրաստվում է մեծ պատերազմ մղելու,

Դեռևս քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ, 1918 թվի մայիսի սկզբներին, յերբ զաշնակիցներն սկսեցին ուժեղացնել իրենց զորքերը հյուսիսում ու արևելքում, յերբ Գերմանիան տակավին ջախջախված չէր, յերբ ճապոնիան իր զորքերն ափ իջեցրեց Վլադիվոստոկում, Լեհիկը նախազգուշացնում էր կուսակցությանն ու բանվոր դասակարգին այն մասին, վոր «հնարավոր է և մինչև իսկ հավանական է, վոր Գերմանիան Ճապոնիայի հետ միասին ձևական կամ լուսյայն համաձայնությամբ կսկսեն բռնաժանել ու խեղդել մեզ» (Լենին, հատ. 22-րդ):

Ինչպես է 16 տարի սրանից առաջ, «Ճապոնիայի ռազմամուկները (военщина) մրցականչի յեն հրավիրում ֆաշիստներին ու անդրիական իմպերիալիստներին հակահեղափոխական պատերազմ սկսելու ԽՍՀՄ-ի դեմ և՛ արևելքից, և՛ արևմուտքից: Վարելով անընդհատ պրովոկացիաների քաղաքականութուն ԽՍՀՄ-ի դեմ, մտադրվելով գրավել Խորհրդային հողերը, Ճապոնիայի ֆաշիստական ռազմամուկները հանդես են գալիս, վորպես

Նորհուրդներն յերկրի դեմ հակահեղափոխական պատերազմի նախաձեռնողներ: Միևնույն ժամանակ գերմանական ֆաշիզմը կոչ է անում միջազգային բուրժուազիային զննել ազգային-սոցիալիստական լանդսկնեխտներին ՆՄՀՄ դեմ, բնակեցնել անգլիական, իտալական ու լեհական իմպերիալիզմի հետ (գերման-լեհական բանակցություններ): Անգլիական իմպերիալիստները ներկայումս փոխարինել են ֆրանսական իմպերիալիստներին, վորպես հակախորհրդային պատերազմի գլխավոր կազմակերպիչներ» (Կոմինտերնի Գործկոմի 13-րդ պլենումի վորոշումները):

Հիտլերն իր «Իմ պայքարը» գրքում գրում է. «Գերմանիայի համար խելացի հողային քաղաքականություն վարելու միակ հնարած վորությունը միայն նոր հողեր ձեռք բերելն է հենց Յիվրոպայում... իսկ Յիվրոպայում հողեր ձեռք բերելը կարող եր տեղի ունենալ ընդհանրապես և ամբողջովին միայն ի հաշիվ Ռուսաստանի, միայն յերբեմնի Տևտոնական միաբանության ասպետների ուղիներով կայսրության արշավով, վորպես-

* Լանդսկնեխտներ—գերմանական վարձու զորքերն էին 17-րդ դարում:

զի գերմանական սրով ձեռք բերվի գերմանական զութանի համար հող, իսկ ազգության համար՝ ամենորյա հաց»: Նույն այդ մասին Լոնդոնի տնտեսական կոնֆերանսում խոսեց Հուգենբերգն իր հուշագրում, պահանջելով Նորհրդային Ուկրաինան, վորպես զաղութ Գերմանիայի համար: Գերմանիան ներկայումս ուժեղ կերպով պատրաստում է սպառազինում, և լարելով յերկրի բոլոր տնտեսական հնարավորությունները, պատերազմի պատրաստություն է տեսնում: Մըշտական բանակի թվական քանակը Գերմանիայում ավելացված է յերկու անգամ: Ներկայումս Գերմանիան ունի կեսմիլիոնանոց վարժեցրած բանակ: Հրետանական հրանոթների, սալառնակների, տանկերի և ռադմական այլ տեխնիկայի արտադրությունն արագացվում է ծայրահեղ չափերով: Ամրացվում է Գերմանիայի արևելյան սահմանը:

1918 թ. փետրվարի սկզբին Լեհիմնում եր.

«Ներանք միայն մի միտք ունեն. չլինի՞ թե մեր հրդեհի կայծերն ընկնեն նրանց կոտորների վրա: Սակայն չհնական պարբսպով չես անջատվի Ռուսաստանից: Չկա

աշխարհում բանվորական վորեն կաղմա-
կերպություն, վորտեղ խանդավառությամբ
չընդունվեն մեր դեկրետները հողի մասին,
բանկերի ազգայնացման մասին և այլն»
(Լենին, հատ. 22):

«Հոկտեմբերյան հեղափոխության համաշ-
խարհային նշանակությունը,—ասում է
ընկ. Ստալինը,—վոչ միայն այն է, վոր հա-
մի յերկրի մեծ նախաձեռնությունն է իմ-
պերիալիզմի սխտեմի ճեղքվածք առաջաց-
նելու գործում և սոցիալիզմի առաջին
ոջախն է իմպերիալիստական յերկրների
ովկիանոսում, այլև այն, վոր նա կաղմում
է համաշխարհային հեղափոխության առա-
ջին ետապը և հզոր բաղան նրա հետագա
ծավալման համար» (Ստալին, «Լենինիդմի
հարցերը». եջ 146):

Յեւ այժմ, յերբ գործն ակնհայտ կերպով
գնում է դեպի պատերազմ, յերբ ճգնաժա-
մից յեւջ վորոնսկիս իմպերիալիստական
ավազակները կանգնում են հակառակություն-
ները զենքով լուծելու ճանապարհի վրա,
յերբ մեռ դեմ գեմք են սրում և արևելքից,
և արևմուտքից, մենք ավելի քան յերբեք
պետք է հիշենք Լենինի ավանդը՝ «Զգոն

յեղեք, պահպանեցեք մեր յերկրի ու Կար-
միր բանակի պաշտպանունակությունը աչ-
քի լույսի պես, և հիշեցեք, վոր մենք իրա-
վունք չունենք վոչ մի վայրկյան թույլ
տալու մեր բանվորների ու դուռապանների
և նրանց նվաճումների թուլացում» (Լենին,
հատ. 24-րդ):

10 տարի առաջ ընկ. Ստալինը, այն ուր,
յերբ մեղանից հեռացավ Լենինը, ասաց.
«Լենինը մեզ քանիցս ասել է, վոր այն
դադարը, վոր մենք նվաճել ենք կապիտա-
լիստական յերկրներից, կարող է կարճատև
լինել Լենինը քանիցս ցույց է տվել մեզ,
վոր Կարմիր բանակի ամրացումը և նրա
դրության բարելավումը հանդիսանում է
մեր կուսակցության կարևորագույն խնդ-
րերներից մեկը: Անցքերը՝ կապված Գեր-
դոնի վերջնադրի ու Գերմանիայի ճգնաժա-
մի հետ, մի անգամ ևս հաստատեցին, վոր
իրավացի յեր Լենինը, ինչպես և միշտ:
Ուրեմն յերգվենք, ընկերներ, վոր մենք
ուժ չենք խնայի ամրացնելու համար մեր
Կարմիր բանակը, մեր Կարմիր նավատորմը:

Վորպես վիթխարի ժայռ կանգնած է մեր
յերկիրը՝ շրջապատված բուրժուական պե-

տություններին ուղիղանոսով: Ալիք-ալիքի հետեից գլորվում են նրա վրա, սպառնալով ջրի տակ առնել ու սրբել այն: Իսկ ժայռը կանգուն է ու անհողողով: Ինչո՞ւն է նրա ուժը: Վոչ միայն նրանում, վոր մեր յերկիւրը կանգուն է բանվորների ու գյուղացիների դաշինքով, վոր նա մարմնացնում է ազատ ազգությունների դաշինքը, վոր նրան պաշտպանում է Կարմիր բանակի ու Կարմիր ռազմաբանի հզոր ձեռքը: Մեր յերկրի ուժը, նրա ամբողջութունը նրանումն է, վոր նա ունի խոր համակրանք և անխորտակելի աջակցություն ամբողջ աշխարհի բանվորների ու գյուղացիների սրտերում: Ամբողջ աշխարհի բանվորներն ու գյուղացիները կամենում են պահպանել Խորհուրդների շանրապետությունը, վորպես մի նեւտ, վորը նետված է Լենինի հաստատուն ձեռքով թշնամիների բանակի մեջ, վորպես իրենց հույսերի հենարան՝ ազատվելու համար ձնշումից ու շահագործումից, վորպես մի հավատարիմ փարոս, վորը ցույց է տալիս նրանց ազատագրման ուղին: Նրանք կամենում են նրան պահպանել և թույլ չեն տա կալվածատերերին ու կապիտա-

լիստներին ավերելու այն: Իրանումն է մեր ուժը, դրանումն է բոլոր յերկրների աշխատավորների ուժը: Յեւ հենց դրանումն է ամբողջ աշխարհի բուրժուազիայի թուլությունը» (Ստալին. Խորհուրդների 2-րդ համագումարում ունեցած յեւրոյթից):

Կուսակցության 17-րդ համագումարը բացառիկ նշանակութուն ունի միջադպիսին բանվորական շարժման ամբողջ պատմության համար: Ընկ. Ստալինի ղեկուցումը դարձավ համագումարի վորոշում, դարձավ սրենք կուսակցության համար, վորոշեց Խորհրդային Միության դարգացման հետագա ուղիները և մեծ չափով վորոշեց յերկրագնդի բախտը: Կուսակցության 17-րդ համագումարի վորոշումները ներկայումս դառնում են հեղափոխական պայքարի դրոշ տառնյակ ու հարյուրավոր միլիոնների համար, դառնում են հեղափոխական նոր քաջագործությունների վոգեորության աղբյուր:

Բանվոր դասակարգը բոլշեկիների ղեկավարությամբ, կուսակցության սիրելի առաջնորդ, համաշխարհային պրոլետարիատի առաջնորդ ընկ. Ստալինի գլխավորությամբ

համագումար յեկեղ համաշխարհային պատմական հաղթանակներով: Մեր յերկրում հաղթանակեց սոցիալիզմը: Սոցիալիստական ձևն անվերապահորեն իշխում է յերկրի ամբողջ եկոնոմիկայում:

Յեվ այն ժամանակ, յերբ կապիտալիստական ամբողջ աշխարհի համար այդ տարիները յեղել են համաշխարհային խորացող տնտեսական ճգնաժամի տարիներ, թե կապիտալիստական յերկրների միջև հարաբերությունների և թե այդ յերկրների ներսում քաղաքական ու տնտեսական դրություն հետագա սրման տարիներ, միանգամայն այլ դրություն է տիրում ԽՍՀՄ-ում:

«Տնտեսական ցնցումների ու ռազմա-քաղաքական կոտաստրոֆների այս փոթորկվող ալիքների մեջ ԽՍՀՄ կանգնած է առանձին, վորպես մի ժայռ, շարունակելով սոցիալիստական շինարարության իր գործը, խաղաղությունը պահպանելու համար պայքարելու իր գործը: Յեթե այնտեղ, կապիտալիստական յերկրներում, դեռևս փոթորկում է տնտեսական ճգնաժամը, ապա ԽՍՀՄ-ում շարունակվում է վերելքը թե արդյունաբերության և թե գյուղատն-

տեսություն ասպարեզում: Յեթե այնտեղ, կապիտալիստական յերկրներում, նոր պատերազմի տենդային պատրաստություն են տեսնում՝ աշխարհի և ազդեցություն շրջանների նոր վերաբաժանման համար, ապա ԽՍՀՄ շարունակում է սիստեմատիկ համառ պայքարն ընդդեմ պատերազմի սպառնալիքի և հանուն խաղաղության, ընդ վորում չի կարելի մտել, թե ԽՍՀՄ ջանքերն այս ընազավառում վոչ մի հաջողություն չեն ունեցել» (Ստալին):

Չնայած մեզ պատերազմի մեջ քաշելու նկատմամբ համաշխարհային իմպերիալիզմի փորձերին, չնայած նրան, վոր այդ փորձերը բազմաթիվ եյին («արդյունաբերական կուսակցություն», հակահեղափոխական գործունեությունը, մահափորձերը արտասահմանում մեր ներկայացուցիչների վրա, Գերմանական դեսպանի դեմ մահափորձը Մոսկվայում, ֆրանսական պրեզիդենտի սպանությունը Գորգուլյովի ձեռքով, պրովոկացիոն յելույթները Հեռավոր Արևելքում և այլն), մեր կառավարությունն ու կուսակցությունն անեղորեն ու հետևողականորեն, բոլեակիյան ամենայն համառությամբ վարել են խաղաղության քաղաքականությունը:

Այս տարիներում չհարձակման պակտեր են կնքված մեր հարևանների մեծամասնության հետ, բացառությամբ Ճապոնիայի: Մեղ հետ սահմանակից բոլոր յերկրներին հետ,—Ֆինլանդիայից մինչև Ադրիանոսյան ու փոքր Անտանտի յերկրներին հետ կնքված է հարձակվող կողմը վորոշելու համաձայնություն: Դիվանագիտական նորմալ հարաբերությունների վերականգնումը Միացյալ Նահանգների հետ, փոխհարաբերությունների նշանակալից բարելավումը Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Լեհաստանի հետ, առևտրական նոր պայմանագրերի կնքումն Անգլիայի հետ,—այս բոլորը կենդանի վկայություն են հանդիսանում մեր կողմից անշեղ ու հասկողական կերպով կիրառվող խաղաղություն քաղաքականության: Մեր հարաբերությունները Թյուրքական հանրապետության հետ տարեց տարի բարելավվում են և կարող են որինակ հանդիսանալ մյուս պետությունների հարաբերությունների համար: Մեր կառավարության կողմից պատվիրակություն ուղարկելը,—ուղղաձուգության ժողովում ընկ. Վորոշելովի գլխավորությամբ,—

Թյուրքական հանրապետության տասնամյակի տոնակատարությունը և Թյուրքիայի կողմից պատվիրակությունը ցույց տված խանդավառ ընդունելությունը այդ բարեկամություն վկայությունն են հանդիսանում:

Մի շարք կապիտալիստական յերկրներին հետ փոխհարաբերությունների բարելավումը բացատրվում է ամենից առաջ ԽՍՀՄ ուժի ու հղորդության աճումով: «Մեր ժամանակներում ընդունված չէ թույլին հաշվի առնել,—հաշվի յեն առնում միայն ուժեղներին» (Ստալին):

Մեր յերկիրը տեխնիկական տնտեսական տեսակետից դարձավ առաջավոր յերկրներից մեկը: Մեր յերկրում ապահովված է սոցիալիզմի հաղթանակը: Մենք կարող ենք առանց դրսից վորևի մեկի ոգնություն մեր նյութերով, մեր բանվորների ձեռքով արտադրել ամեն տեսակ մեքենա, վորն ապահովում է մեր տնտեսական անկախությունը: Մեր յերկիրն ունի ուժեղ կովի ժամանակակից միջոցներով սպառողինված կարմիր բանակ:

«Խաղաղության քաղաքականությունը

մենք վարելու յենք առաջիկայում ևս բո-
լոր ուժերով ու բոլոր միջոցներով: Վոչ մի
թիզ ուրիշի հողից մենք չենք ուզում, բայց
և մեր հողը, վոչ մի վերջով մեր հողից մենք
չենք տա վոչ վոքի» (Կուսակցութեան 16-րդ
համագումարում ընկ. Սալիհի արած զե-
կուցումից):

ԳՐՈՇԻ ԳԱՂԱՓԱՐԸ
ՀԱՍՈՒՆԱՆՈՒՄ Ե
ՄԱՍՍԱՆՆԵՐԻ ԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ

Խոսելով Հեղտեմբերյան հեղափոխութեան
արտաքին ու ներքին պարագայի մասին,
1917 թ. Ռուսաստանում սոցիալիստական
հեղափոխութեան հաղթանակների պայման-
ներին մասին, ընկ. Սալիհը մատնա-
նշում ե.

«Առաջին՝ այն հանգամանքը, վոր Հոկ-
տեմբերյան հեղափոխութեանը սկսվեց իմ-
պերիսոլիստական յերկու հիմնական՝ անդ-
լո-ֆրանսական ու ավստրո-գերմանական
խմբակների կատաղի կռիվի շրջանում, յերբ
այս խմբակները՝ զբաղված լինելով իրար
հետ մահացու կռիվ մղելով, վոչ ժամանակ,
վոչ ել միջոցներ ունեյին լուրջ ուշադրու-
թյուն դարձնելու Հեղտեմբերյան հեղափո-
խութեան դեմ մղվող պայքարի վրա: Այս

հանգամանքն ահադին նշանակութիւն ունեցալ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան համար, վորովհետեւ նա հնարավորութիւն տվեց որդադործելու իմպերիալիզմի ներսում տեղի ունեցող դաժան ընդհարումները՝ իր ուժերն ամրապնդելու և կազմակերպելու համար:

Յեւրոպոլ՝ այն հանգամանքը, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնն սկսվեց իմպերիալիստական պատերազմի ընթացքում, յիւր պատերազմից հողնած ու խաղաղութեան ծարալի աշխատավոր մասսաներին հնց ինքն իրերի տրամաբանութիւնը մտտեցրել եր պրոլետարական հեղափոխութեանը, վորպէս միակ յեղի պատերազմից: Այս հանգամանքը ամենալուրջ նշանակութիւն ունեցալ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան համար, վորովհետեւ դա նրա ձեռքը տվեց խաղաղութեան հզոր դործիքը, հեշտացրեց նրա համար խորհրդային հեղաշրջումն առելի պատերազմի վախճանի հետ կապելու հնարավորութիւնը և զրա հետեւանքով մասսայական համակրութիւն ստեղծեց նրա համար թէ Արեւմուտքում բանվորների մեջ և թէ Արեւելքում՝ ճնշված ժողովուրդների մեջ:

Յեւրոպոլ՝ հզոր բանվորական շարժման առկայութիւնը Յեվրոպայում և իմպերիալիստական յերկարատե պատերազմի ստեղծած հեղափոխական ճգնաժամի հասունացման փաստն Արեւմուտքում և Արեւելքում: Այս հանգամանքն անդնահատելի նշանակութիւն ունեցալ Ռուսաստանում հեղափոխութեան համար, վորովհետեւ դա ապահովեց նրա համար հավատարիմ դաշնակիցներ Ռուսաստանից դուրս՝ նրա պայքարում ընդդէմ համաշխարհային իմպերիալիզմի» (Ստալին, «Լենինիզմի հարցերը», էջ 109—110):

Յեվ այդ պատճառով համաշխարհային միպերիալիզմի միացյալ ուժերի զինված ինտերվենցիան, «14 պետութիւնների հարձակումը», չկարողացալ խել հաղթանակը Խորհրդային հանրապետութեան բանվոր դասակարգի ձեռքից, չկարողացալ արյան մեջ խեղդել բանվոր դասակարգի Հոկտեմբերյան հաղթանակը: Ինտերվենտները պարտվեցին ուսական սպիտակ-գլարգիականութեան հետ միասին:

«Այդ կարող եր պատահել և պատահեց այն պատճառով, վոր մեր կողմն էր բոլոր

կապիտալիստական յերկրներն պրոլետարիատը... մինչև իսկ այն դեպքերում, յերբ նա ակնհայտ կերպով գտնվում էր մենշևիկներին ու եսերներին,—Յեվրոպայի յերկրներում նրանք այլ կերպ են կոչվում,—ազդեցութեան տակ, բայց և այնպես նրանք չողնեցին մեր դեմ մղած պայքարին։ Վերջիվերջո պարագլուխների կողմից մասսաներին արած հարկադրական դիջումներում այդ պատերազմը ձախողեցին... նրանք մեր դեմ մղած պատերազմը ձախողեցին պասսիվ ու կիսապասսիվ դիմադրութեամբ։ Այդ անվիճելի փաստը պատասխանում և այն հարցին, թե վորտեղ կարող եր ուսանական պրոլետարիատը բարոյական ուժ քաղել յերեք և կես տարի դիմախալու և հաղթելու համար»։ (Լենին, հատ. 26)։

Մենք հաղթեցինք շնորհիվ մեր կուսակցութեան հաստատուն լենինյան ղեկավարութեան։ Մենք հաղթեցինք, վորովհետև քաղաքացիական պատերազմը մեր յերկրի դեմ, ինչպես քանիցս նշել եմ Լենինը, պրոլետարական հեղափոխութեան քաղաքականութեան շարունակութունն եր, վոր այդ քաղաքականութիւնը համախմբեց

բուլեիշի գլուխների տակ մեր յերկրի աշխատավորներին և ոգնութուն գտավ ամբողջ աշխարհի աշխատավորների կողմից։

Հասունացող հեղափոխութեան սպառնալիքի տակ դրված կապիտալիստական աշխարհը, յեւք փնտրելով ճգնաժամից, դիմում ե հին փորձին՝ լուծել իր հակասութիւններն ի հաշիւ ԽՍՀՄ, ինտերվենցիոն ճանապարհով, սոցիալիզմի յերկրի դեմ։

Լենինը քանիցս մատնանշել ե մեզ, վոր «քանի մենք շատ ենք հաղթում, այնքան ավելի կապիտալիստական շահագործողները վարժվում են համախմբվել և անցնել ավելի վճռական հարձակման» (Լենին, կուսակցութեան Ծրդ համադրումարում արտասանած ճառից)։

Այժմ, յերբ կապիտալիզմի հիւքերը խախտվում են, շնորհիվ նրա ամենախոր անլուծելի հակասութիւնների, յերբ համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը, վորն անցնում և կապիտալիզմի ընդհանուր ճեղքանաժամի պայմաններում, սրվել ե՝ տնտեսական ճգնաժամը հեղափոխական ճգնաժամի վերաճման աստիճանի, բուրժուազիան կրկին ուզում ե հետաձգել կապիտալիզմի

վախճանը վոճրագործ իմպերիալիստական պատերազմով և հաղթականորեն սոցիալիզմ կառուցող յերկրի դեմ հակահեղափոխական արշավ գործելով: Կոմիւնտերնի Գործկոմի 13-րդ պլենումն արձանագրեց, վոր աշխարհն ընդհուպ մոտենում է հեղափոխությունների ու պատերազմների նոր տուրին:

Վերջին յերեք տարում տեղի ունեցավ չինական հեղափոխության հետագա զարգացումը, չինական խորհուրդների նոր հաջողությունների, չինական Կարմիր բանակի նոր հաղթանակների կուտակում: Այդ ժամանակամիջոցում Իսպանիան թևակոխեց հեղափոխության ուղին, վորը բուրժուական հեղափոխությունից վերաճում է պրոլետարական հեղափոխության:

Բուրժուազիան չտեսնված ահռորի միջոցով աշխատում է վոչնչացնել մասսաների հեղափոխական շարժումը, սակայն նա դրանով միայն այդ շարժումն ալելի խորն է քշում և այդպիսով իսկ արագացնում և հեղափոխական ճգնաժամի հասունացումը: Ավելի ու ալելի հաճախ «անսպասելիորեն» ու «հանկարծակի» մերթ մեկ, մերթ մի այլ

յերկրում թնդում են հեղափոխական պայթյթյուններ և այդ բնորոշ է այժմյան ամբողջ պարագայի համար: Այդ չի նշանակում, վոր հեղափոխությունը կգա ինքն իրեն, վոր պետք չէ այն պատրաստել: Յուրաքանչյուր պրոլետարական հեղափոխական կհիշի համաշխարհային պրոլետարիատի առաջնորդ ընկ. Ստալինի խոսքերը կուսակցության 17-րդ համագումարում, թե «հեղափոխության հաղթանակն ինքն իրեն չի գալիս: Այն պետք է պատրաստել ու նվաճել»:

Յախապատրաստիլ ու նվաճել հեղափոխությունը կարող է միայն ուժեղ կոմունիստական կուսակցությունը, վորն իր հետևից կտանի բանվոր դասակարգի մեծամասնությունը: Չինաստանի, Ճապոնիայի, Գերմանիայի կոմկուսակցությունները ցույց են տալիս հերոսության բացառիկ օրինակներ՝ պրոլետարական հեղափոխության հաղթանակի համար, պրոլետարական դիկտատուրայի հաստատման համար մղած պայքարում:

«Թող փորձի բուրժուազիան այսօր կատալիստական յերկրներում զինել մասսաներին այնպես, ինչպես նա զինեց նրանց

համաշխարհային իմպերիալիստական պատերազմի վերջում, — այն ժամանակ նա կհասկանա, թե ինչ են նշանակում կապիտալիզմի ճակատագրի համար ղինված ժողովուրդները, և ինչպես են ղինված ժողովուրդներն արագացնում հեղափոխական ճգնաժամը» (Մանուիլսկի)։

Յեւ յեթե զլուինները կորցրած իմպերիալիստական գերշատիչները կփորձեն Խորհուրդները յերկրի դեմ շարժել իրենց բանակները, «հազիվ թե կարելի յե կասկածել, վոր այդ պատերազմը կլինի ամենավտանգավոր պատերազմը բուրժուազիայի համար։ Այդ կլինի ամենավտանգավորը յոչ միայն այն պատճառով, վոր ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդները մահու կռիվ կմղեն հեղափոխության նվաճումների համար։ Այդ ամենավտանգավորը կլինի բուրժուազիայի համար նաև այն պատճառով, վոր պատերազմը տեղի կունենա վոչ միայն ճակատներում, այլև հակառակորդի թիկունքում։ Բուրժուազիան կարող ե չկասկածել, վոր ԽՍՀՄ բանվոր դասակարգի բաղմաթիվ բարեկամները Յեւրոպայում և Ասիայում կաշխատեն թիկունքից հարվածել իրենց ճնշողներին, վորոնք

վեճրագործ պատերազմ են նյութել բոլոր յերկրների բանվոր դասակարգի հայրենիքի դեմ։ Յեւ թող մեզնից չդժգոհեն պարոնայք բուրժուաները, յեթե այդպիսի պատերազմի մյուս ուրն իրենց շարքերից պակասած գտնեն ներկայումս «աստծու լողորմությամբ» բարենաջող կերպով թագավորող՝ իրենց մոտիկ կառավարություններից մի քանիսին... Հաղթվ թե կարելի յե կասկածել, վոր յերկրորդ պատերազմը ԽՍՀՄ դեմ կհանդեսնի հարձակվողները կատարյալ պարտության, հեղափոխության՝ Յեւրոպայի և Ասիայի մի շարք յերկրներում և այդ յերկրների բուրժուակալածատիրական կառավարությունների ջախջախման» (Ստալին)։

Պատերազմը ԽՍՀՄ դեմ, վոր պատրաստում են անգլիական սնդաճակատները, գերմանական ֆաշիստները, ճապոնական ռազմամուլինները, միջազգային թատերաբեմում կլինի շարունակությունն այն քաղաքացիական պատերազմի, վորը բոլոր կապիտալիստական յերկրների բուրժուազիան ներկայումս մղում ե իր բանվորների դեմ։

Ճապոնական իմպերիալիզմը պատրաստ-

վում ե հարձակվելու մեր յեղբրի դեմ Արևելքից: Այդ կլինի ամենառեակցեոն իմպերիալիստական պետութիւններէից մեկի պատերազմն ընդդեմ համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան հենարանի: Այդպիսի պատերազմը չի կարող շարժման մեջ չլինել պրոլետարական հեղափոխութեան բոլոր ուժերին:

Այդպիսի պատերազմ մղելու համար հարկավոր ե ունենալ ամուր թիկունք: Զնայած ճապոնական ռազմամոլիների ջանքերին, վորոնք հրահրում են ցեղային շովինիզմը, այնուամենայնիվ վոստիկանութիւնը 1929 թվից ձերբակալեց 30 հազար հոգու «վտանգավոր մտքերի համար»: Ընդունական կոմկուսակցութեան անլեզալ «Մեկկի» թերթը լույս ե տեսնում յաւաքանչյուր հինգ ուրը մեկ ե ունի 60 հազար ուրինակ տիրաժ: Կոմունիստական շարժումը թափանցում ե ողաջական բարձրագոյն դպրոցը, Տոկիոյի ուսանողներէ նշանակալից մասն իրենց կոմունիստներ են համարում, գլուղացիական շարժումով ընդգրկված են ճապոնական մի շարք գաղաւթներ: Ընդունական բանակի մի շարք զորամասերում յեղան

գինվորական բուհեր ե տեղի յեն ունեցել կոմունիստների ձերբակալութիւններու 1933 թվի ապրիլին Տոյամա գնդում 50 գինվոր հարձակվեցին սպայի վրա: Կուրո նաւակայանում 11 նավաստի ձերբակալվեցին կոմունիստական բջիջ կազմակերպելու համար: Զինվորների մեջ «վտանգավոր մտքեր» տնչութեամբ Զապէյից հետ են ուղարկվել Զապոնիա 600 գինվոր: Հաճախ գինվորներին Մանջուրիա ճանապարհիլը քաղաքական ցույցերի բնույթ ե ստանում: Այս բոլորին պետք ե ամելացնել ե այն, վոր Զինաստանի հյուսիսում տեղավորված ճապոնական զորքերի թիկունքում գտնվում ե խորհրդային Զինաստանի 350-հազարանոց Կարմիր բանակը, վորը գլխավորվում ե կոմկուսակցութեան կողմից, ե վորն արդեն իսկ կոխի ե մղում իմպերիալիստների ու նրանց սպասարկողներին՝ չինական միլիտարիստների դեմ:

Պարզ ե, վոր ակնհայտ ե այդպիսի պատերազմի վախճանը: Այդպիսի պատերազմը կարող ե լիակատար պարտութիւն բերել խորհրդային սահմանների վրա հարձակվողների համար, կարող ե հաղթանակ բերել հեղափոխութեանն Ասիայում:

Ուժեղ կերպով աճել և այս ժամանակաշրջանում կոմունիստական կուսակցութեան աղդեցությունը Չինաստանում: Չինական կոմկուսակցութեան իր շարքերում ներկայումս ունի 416 հազար հոգի: Չինական խորհուրդներն ընդգրկում են 700 հազար քառակուսի կիլոմետր տարածութեամբ տեղիտրիա: Չինական Կարմիր բանակի շարքերում գտնվում են ավելի քան 350 հազար հոգի, մոտ 600 հազար պարտիզան: Կարմիր բանակի հիմնական զորամասերում մինչև 60⁰/0-ը կոմունիստներ են, մինչև 30⁰/0-ը՝ բանվորներ: Կարմիր բանակի բոլոր զորամասերն ու մասսայական սպառազինված կազմակերպությունները յենթարկվում են միասնական կենտրոնական ղեկավարութեանը հանձին Հեղափոխական Ռադիկալ խորհրդի՝ ընկ. Չուդեյի գլխավորությամբ: Այդ Կարմիր բանակը մինչև իսկ նրա թշնամիներին խոստովանություն չափազույն բանակն և Չինաստանում: 1930 թվի նոյեմբերից գոմինդանականները Չինաստանում խորհուրդներին դեմ կազմակերպելին 6 ռազմական արշավ: Յեղ այդ ռազմական արշավների արդյունքը յեղավ միայն այն, վոր

չինական Կարմիր բանակը շարունակ հաղթանակում էր, զրավելով հարուստ ավարներ: Առանձին տվյալների համաձայն նույնպիսին և նաև 6-րդ արշավի արդյունքը, մի արշավ, վոր Հափաղանց խնամքով նախապատրաստում էր արյունաբուր Չան-Կայ-շին: Կարմիր բանակն այդ արշավի ընթացքում գրավել է ավելի քան 22 հազար հրացան, 180 զնդացիր, 500 մատուցեր, 2 հազար շիմ, 400 հազար փամփուշտ, 5 հազար նոնակ, 3 ռադիոպարատ, 12 մեծ շոգենավ լիք ռազմական հանդերձանքով, մթերքներով ու դրամով: Գերմանական զենեքալ Սեկտի ու Չան-Կայ-շի վեցերորդ արշավը վերջացավ խայտառակ պարտություն, իսկ Կարմիր բանակի ու չինական խորհուրդների զրույթունն էլ ավելի ամրացավ:

Չինական Կարմիր բանակի հաղթանակների պատճառն այն է, վոր նրան ոգնում և սպասարկում է ամբողջ բնակչությունը, վոր նա զինված է կոմունիզմի ամենահաղթ ուժով: Չինաստանի ամենալայն խավերը խորհուրդների կոնկրետ որինակով տեսնում են խորհրդային սխառմի առավելությունները: Չինական կոմկուսակցությունն իր յետևից

տանում ե բաղմամբիւրոն մասսաներին: «Այդ
այն կուսակցությունն եւ եւ այն իշխանու-
թյունն եւ, վորին հաղար. տարիներ ի վեր
սպասում եյին չինական կուլին ու չինա-
կան գյուղացին» (Մանուկիսկի):

Ամուր ե կանգնած իր հեղափոխական լե-
նինյան դիրքերում Գերմանիայի հերոսական
կոմկուսակցությունը:

«Փաշիզմի հաղթությունը Գերմանիայում
հարկավոր ե դիտել վոյ միայն վորպես բան-
վոր դասակարգի թուլության նշան եւ բան-
վոր դասակարգի նկատմամբ սոցիալ. դեմո-
կրատիայի գործած դավաճանությունների
արդյունք,—սոցիալ. դեմոկրատիայի, վարըճա-
նապարհ հարթեց ֆաշիզմի համար: Այդ հաղ-
թությունը հարկավոր ե դիտել նաեւ վորպես
բուրժուազիայի թուլության նշան, վորպես
նշան այն բանի, վոր բուրժուազիան արդեն
անկարող ե իշխել պառլամենտարիզմի եւ
բուրժուական դեմոկրատիայի հին մեթոդնե-
րով, վորի համար նա ստիպված ե ներքին
քաղաքականության մեջ դիմելու կառավար-
ման տեռորիստական մեթոդներին,—վորպես
նշան այն բանի, վոր խաղաղատենչ ագտա-
քին քաղաքականության հիման վրա նա

այլեւ անկարող ե յիշք գտնել ներկա դրու-
թյունից, վորի համար նա ստիպված ե դի-
մելու պատերազմի քաղաքականության»
(Սթալին):

Յիվ ավելի ու ավելի մեծ ազդեցություն եւ
ավելի ու ավելի մեծ հաջողությունն վայե-
լում Գերմանիայի աշխատավորների կողմից
գերմանական կոմկուսակցությունը, վորը
կազմակերպում ե մասսաներին՝ տասպելու
ֆաշիստական դիկտատուրան, պայքարելու
հանուն խորհրդային Գերմանիայի:

Աճում ե հեղափոխական ճգնաժամը նաեւ
մի շարք այլ յերկրներում: 1931 թվին բրիտա-
նական նավատորմը հրաժարվեց Վատաբել
մարտական հրամանը: Այդ դեռ բացահայտ
ապստամբությունն չեւ: Անգլիական բուրժու-
ազիան ժամանակավորապես ճնշեց շարժումը
նավատորմում: 1932 թվին Լոնդոնում ու
մի շարք այլ քաղաքներում տեղի ունեցան
բաղմահազար ցույցեր:

Լեհաստանում այդ տարիներին լայն ալի-
քով տարածվեց գործադուլային շարժումը:
1931 թ. արեւմտյան Ուկրաինան ընդգրկվեց
դյուղացիական ապստամբությամբ: 1932 թ.

կրակովի վոյեվոդատվոն (նահանգը) բռնկված էր 100 հազար հոգու ապստամբությամբ:

1931 թվի սպրիլին տապալվեց միահեծանութունն Իսպանիայում և ջախջախվեց ռազմական դիկտատուրան:

1930 թվի նոյեմբերին Հնդկաստանի Փեշվար քաղաքում տեղական հրաձիգները հրացանները դարձրին անգլիական սպաների դեմ: Շուրջար քաղաքը միջանի որ շարունակ գտնվում էր բանվորական միությունների ձեռքում:

1932 և 1933 թ. թ. գյուղացիական ապստամբությունն բռնկվեց Բիրմայում ու Բենգալիայում:

1931 թվի սեպտեմբերին Չիլիյում տեղի յե ունենում ռազմական նախադրմի ապստամբություն և 1932 թվի հուլիսին Չիլիյում ստեղծվում են խորհուրդներ, վորոնք իշխանությունն իրենց ձեռքումն են պահում 11 որ:

1933 թվի ոգոստոսին ծալվում է հակառազմական շարժումը Կուբայում, վորը վերաճվում է ընդհանուր գործադուլի ու հեղափոխության:

Առանձին ապստամբություններում ավելի ու ավելի լայն մասնակցություն են ցույց տալիս իմպերիալիստական բանակների զինվորները: Հայտնի յեն դեպքեր, յերբ ճապոնական զինվորներին Մանջուրիայից հայրենիք են ուղարկել: Բուլղարիայում 1933 թվին մահվան են դատապարտում 50 զինվորի,— ռազմակոմունիստական կազմակերպության մասնակցողներին: 1932 թվի նոյեմբերին Ժնևի վոլոցներում յեղբայրանում են զինվորներն ու բանվորները:

1933 թվի փետրվարին Հոլանդիայի Խոշորագույն ռազմական «Յոթ դավառ» հաժանվը ապստամբություն է կազմակերպում, և հոլանդական կառավարությունը ստիպված է լինում ճնշել այդ ապստամբությունը, ուժեղոճելով ոգից, քանի վոր ապստամբները վայելում են բոլոր նավաստների համակրանքը:

1934 թվի փետրվարի 10-ին, այն որերին, յերբ դեռ հնչում էյին ճառերը կուսակցության 17-րդ պատմական համագումարի նիստերում, Փարիզի փոլոցներն ու հրապարակները զբաղվում են տառնյակ հաղարարվոր բանվորներ: Ցույցն ուղեկցվում է վոս-

տիկանության հետ տեղի ունեցած դաժան բռնամարտերով: Կառուցվում են բառիկադաներ: Բանվորներն իրենց հերոսաբար են պահում, ավելի քան 5 ժամվա ընթացքում, մինչև խոր գիշեր, հետ մղելով վոստիկանների ու ժանդարմների զրոհները: Փարիզն այդ ուրը հիշեցնում էր Փարիզյան կոմունայի որերը: 14 հազար վոստիկան ու ժանդարմ, իսկ ընդամենը 23 հազար զորք Փարիզ էլին հավաքել կանխելու համար ցույցերը: Ցուցարարների շարքերից հնչում էին ձայներ՝ «կորչեն ֆաշիստները», «կեցցեն խորհուրդները»: Այդ ցույցերը գլխավորում էին կոմունիստներն ու կոմյերիտականները: Կոմունիստների ու կոմյերիտականների, կառմիր արհմիությունների անդամների հետ միասին կովում էին սոցիալիստ բանվորները, ռեֆորմիստական արհմիությունների անդամներն ու սոցիալիստական յերիտասարդության կազմակերպությունների անդամները:

Փարիզի պրոլետարիատի հոռվու յելույթը ֆաշիզմի դեմ ոգնություն ստացավ զինվորների կողմից: Զորքերը բացահայտորեն ցուցաբերում էին իրենց թշնամական վե-

րաբերմունքը դեպի ֆաշիստները, չեյին թագցնում բանվորներին հետ ունեցած իրենց համերաշխությունը:

«Յուման իտեն» նկարագրում է յեղբայրացման մի տեսարան, վոր տեղի յե ունեցել 17-րդ դնդի զինվորների անցնող դասակի և յերկու հաղար բանվորի միջև: Բանվորները վողջունում են զինվորներին, բանվորներն ու զինվորները միասին յերգում են «Խնտերնացիոնալ»:

Յելիսեյան դաշտի մոտ, վորտեղ հավաքվել էյին 500 բանվոր, յեկավ 50 զինվորից բակացած մի զորասյուն: Բանվորները շըրջապատեյին զինվորներին: Հնչեց «Խնտերնացիոնալ» յերգը: Բանվորների ու զինվորների միջև սկսվեց զբույց: Զինվորներից մեկը հայտնեց. «Մի անհանգստացեք, մենք գիտենք, թե բանն ինչումն է»: Զինվորներն ու բանվորները «Խնտերնացիոնալ» յերգելով հասան Ալմա կամուրջը: Ճանապարհին նրանց միանում էյին ցուցարարների նորանոր խմբեր, և սյունաշարը հասավ մինչև 1000 հոգու: Նրա առջևից դնում էյին կոմունիստները:

Փրանսիայում սոցիալիստական կուսակ-

ցության առաջնորդները չեն մտածել ու չեն ել մասնավորապես պրոլետարիատի դիկտատուրայի համար պայքարի մասին: Մասնաճյուղերի ճնշման տակ նրանք ստիպված էին հայտարարել ընդհանուր գործադուլ: Մասնաճյուղերը փողոց դուրս չեկան: Վիթխանի ընդհանուր գործադուլին մասնակցում էր 4 միլիոն հոգի: Սկսվեց պրոլետարիատի հակայական շարժում, վորն առաջ քաշեց «Նորհուրդների համար» լուսնագիրը:

Փետրվարի 17-ին ֆաշիզմի դեմ պայքարում ընկածների թաղմանը դեպի Կոմունարներ լայն զանգվածներ մասնակցեց 200 հազար պրոլետար: Փախչող վազուց ի վեր չեք տեսել այդչափ հուժկու պրոլետարական ցույց: Այդ պրոլետարական մեծ ուժեր, և կոմկուսակցությունը դեպի լայն զանգվածներ: Լավում էր «Մոսկովյան ժողովուրդ» լայն զանգվածները, «Երկրային ժողովուրդները» լայն զանգվածները: Ներքին:

Յեւ յուրաքանչեւ որքան Վիթխանի փողոցներում, ինչպես նաեւ Ավստրիայի մի շարք այլ քաղաքներում, դաժան մարտեր էին տեղի ունենում բանվորների ու ֆաշիստա-

կան ջոկատների միջև: Այդ մարտերը հիշեցնում էին համաշխարհային պատերազմի պատերազմները, քանի վոր բուրժուական մարտերում գործադուլում էր ծանր հրետանի, թնդանոթներով ուժեղացված էր բանվորական տները: Վիթխանում ներկայումս բանվորական քաղաքամասերում չկա մի տուն, վորը չունենա այդ մարտերի հետքեր:

Հերոսաբար էին կռվում Վիթխանի բանվորները: Սակայն սոցիալ-դեմոկրատական առաջնորդների դավաճանությունը շնորհիվ (այդ առաջնորդներն առաստաղման փախույթ), բանվորները միայն սղաշտպանվում էին, առանց փորձ անելու հարձակման անցնելու: Ավստրիական յերիտապարդ կոմկուսակցությունը տակավին թույլ է և չկարողացավ իր ձեռքը վերցնել բանվորների հեղափոխական շարժման ամբողջ ղեկավարությունը: 10 հազար սղաշտպան ու վիրավոր տվեցին Վիթխանի բանվորները այդ իսկական քաղաքացիական պատերազմի մարտերում:

Անցքերն Ավստրիայում ու Ֆրանսիայում հանդիսանում են ամենապայծառ ա-

պացուցն այն վերլուծման, վոր տվել է ընկ. Ասալիքը կուսակցության 17-րդ համագումարում: Նրանք վաշտուն կերպով ապացուցում են, վոր «հասունահում է գրոհի գաղափարը մասսաների գիտակցության մեջ»:

Ավստրիայում տեղի ունեցած անցքերն ունեն միջազգային մեծ քաղաքական նշանակութիւն: Նրանք բուրժուազիային ցույց են տալիս, թե վորչափ յերբուրև ու անկայուն է նրա թիկունքը պատերազմի դեպքում: Այդ անցքերը վկայում են լայն խափերում տեղի ունեցած շրջադարձի մասին՝ կապիտալիստական սխտեմի դեմ, պրոլետարիատի գիտատուրայի համար նրանց մղած պայքարում: Նրանք ցույց են տալիս, թե վորչափ մեծ է Սուրհրդային Միութիւնն որինակի ազդեցութիւնն ամբողջ միջազգային պրոլետարիատի վրա: Նրանք ցույց են տալիս, թե վորչափ մեծ են այն ուժերը, վորոնք թագնված են բանվոր դասակարգի մեջ: Յեթե բուրժուազիան կանգնում է պատերազմի ճանապարհի վրա, ապա բանվորների դասակարգային պայքարն ավելի ու ավելի սուր ձևեր է ստանում: Բանվորները

դնում են իշխանութիւն համար պայքարի հարցը: Որակարգի հարց է դառնում բուրժուազիայի ու պրոլետարիատի միջև քաղաքացիական պատերազմի հարցը:

«Թող վոր այս շարժումները դեռևս հասցրած չլինեն հաղթութիւն: Բայց չե՞ վոր առանց «Պոստմիլինի» չե՞ր լինի նաև «Ավրորան»: Այսպիսի շարժումների որինակով աճում ու ամրանում են կոմունիստական կուսակցութիւնները, հեղափոխական գիտութիւնը սովորում են ամենալայն մասսաները, և սովորում են հատուկ արագութեամբ, վորովհետև այժմ կապիտալիստական յերկրներում 1905 թվի «Պոստմիլինի» ճանապարհն ավելի շուտ է հասցնում 1917 թվի «Ավրորային», քան այս տեղի ունեցավ ցարական Ռուսաստանում» (Մանուէլսկի):

«Յարիզմը նույնպէս, գերմանական ֆաշիզմի նման, ջախջախում էր բանվոր դասակարգին ու բոլշեկիներին, մինչդեռ բոլշեկիները, բանվոր դասակարգի գլուխ անցած, ջախջախեցին ցարիզմը...»

Յարիզմը, ճիշտ այնպէս, ինչպէս և իմպերիալիստական շապոնիան, ուղում էր հեղափոխութիւնը խափանել պատերազմ-

հային պրոլետարիատը պատրաստ է այսուհետեւ ևս իր ուժի ու հնարավորութեան չափով պաշտպանելու ԽՍՀՄ-ի բանվոր դասակարգին: Բայց այդ բանը լուրջ պարտականութիւններ եւ դնում մեզ վրա: Այդ նշանակում է, Վոր մենք պետք է մեր աշխատանքով արդարացնենք բոլոր յերկրներէ պրոլետարներէ հարվածային բրիգադի պատվովոր կոչումը: Այդ մեզ պարտավորեցնում է ավելի լավ աշխատել և ավելի լավ մարանչել հանուն սոցիալիզմի՝ վերջնական հաղթանակի մեր յերկրում, հանուն սոցիալիզմի հաղթանակի բոլոր յերկրներում:

Այսեղից բխում է յետոք յեզրակացութիւնը.—մինչև վերջը հավասարիմ լինել պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի գործին, բոլոր յերկրների պրոլետարների յեղբայրական միութեան գործին» (Ստալին):

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿՆ ԱՆՀԱՂԹ Ե

Գուսակցութեան 17-րդ համագումարը պողպատի բոլշեիկյան միասնութեան համագումար եր: Այդ համագումարն արտացոլեց բոլոր աշխատավորների միասնութեանը՝ անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութեան կառուցման համար նրանց մղած պայքարում: Այդ միասնութեանը մենք հասանք սոցիալիզմի վճռական հաղթանակների հետեանքով, հիմնականում կուլակութեան՝ վորպես դասակարգի, վերացման և վերջնականապես նոր, կոլտնտեսային իրավակարգի հաստատման հետեանքով:

Բանվոր դասակարգը ըացառիկ արագութեամբ կառուցեց սոցիալիստական հասարակակարգի հիմքը և այժմ համառորեն աշխատում է սոցիալիզմի ամբողջ շինքի ավարտման վրա: Բանվոր դասակարգը կառուցեց ծանր արդունարերութեան, հաշոյութամբ լուծեց պրոլետարական հեղափոխութեան

դժվարագույն խնդիրը, այն և՛ կոլտնտեսա-
յին իրավակարգ ստեղծելու Բանվոր դասա-
կարգը ստեղծեց սեփական ամուր արդյու-
նաբերություն, վորն արտադրում և արտա-
դրության միջոցներ, վորն ապահովում և
թմրող ժողովրդական տնտեսության սեխ-
նիկական վերակառուցումը յերկրորդ հնգա-
մյակում, վորը մեր յերկիրը դարձնում և
մյուս յերկրներից տնտեսապես անկախ
յերկիր:

Բանվոր դասակարգն ապա հովեց իր սի-
րելի զավակի,—Կարմիր բանակի,—համար
ժամանակակից մարտի տեխնիկական բոլոր
միջոցները:

Միլիոնավոր աշխատավորներ համոզվե-
ցին, վոր սոցիալիզմը նրանց համար բե-
րում և ուրախ, պայծառ, կուլտուրական
կյանք, վոր մեր պայմաններում պարագի-
տական դասակարգերի վերացման հետևան-
քով ազնիվ ու բարեխիղճ աշխատանքն ան-
փոփոխ կերպով աշխատավորներին տալիս
և նրանց բարեկեցության բարձրացում:

Կուսակցության 17-րդ համագումարի վո-
րորդ ժամերը մարտական ծրագիր են սոցիա-
լիզմի համար, անդաստեղարգ սոցիալիստա-

կան հասարակարգի կառուցման համար
մղած պայքարում: Այդ վորորդ ժամերը մո-
րիլիզացիայի յեն յեն թարկում կուսակցու-
թյունը հետագա պայքարի՝ հանուն Մարք-
սի—Լենինի—Ստալինի ուսմունքի կենսա-
դործման, նրանք լինին յան գծի հաղթանակի
նոր վկայությունն են հանդիսանում ընդ-
դեմ աջ ուլորտունիզմի, հակահեղափոխա-
կան տրոցկիզմի, «ձախ» ուղղիցիայի ու
սրանց այլաձևությունների:

«Աջերի քաղաքականությամբ և տրոց-
կիստների քաղաքականությամբ մենք հաս-
տատապես կուսենայինք պատերազմի հըն-
գամյակ, մենք հաստատապես այսօր կզա-
յինք, ունենալով պատերազմ ու ջախջա-
խում, քանի վոր մենք չունեյինք հուժկու
արդյունաբերություն, մեր յերկրի ամուր
պաշտպանություն» (մարզային կուսկոնֆե-
րանսում 1934 թ. ընկ. Կազանովիչի արած
ղեկուցումից):

«Մեր կուսակցության Կենտրոնական
կոմիտեն, ամբողջ կուսակցությունը, լաբ-
ված աշխատել և սոցիալիզմի կառուցման
բոլոր բազմապիսի հարցերի վրա և վոչ մի
վայրկյան չի անտեսել, վոր անհրաժեշտ և

մշտապես հոգ տանել խորհրդային սահման-
ների պաշտպանութեան մասին, բանվորա-
զյուզացիական կարմիր բանակի շինարա-
բութեան և ամբողջ պաշտպանութեան դոր-
ծի մասին: Վերպես մեր ընդհանուր աշխա-
տանքի արդյունք, մենք այսօր ունենք
միանգամայն ժամանակակից, սոցիալիզմի
գործին նվիրված, ամբակուռ, մի խոսքով՝
լավ բանակ: Մեր զինված ուժերը կատա-
րելապես համապատասխանում են մեր յերկ-
րի զարգացման մակարդակին, մի յերկրի,
վորի բուռն զարգացումից վոչ մի քայլ յետ
չեն մնացել և իրավունք չունեյին յիտ մնա-
լու նրանք» (Վորոժիլով):

16-րդ համագումարից մինչև 17-րդ հա-
մագումարը ժամանակամիջոցում կարմիր
բանակը սկզբունքայնորեն այլ և դարձել
սովետականության քանակի ու վորակի, կազ-
մակերպչական ստրուկտուրայի և իր կադ-
րերի պատրաստութեան տեսակետից: «Այ-
սօր կարմիր բանակը կարող և իրավամբ
պարծենալ իր զինվածութեամբ, իր տեխնի-
կական հագեցվածութեամբ...»

Հասկեսու. Երջանում բանվորա-գյուղացիա-
կան կարմիր բանակի առաջ խնդիր եր դըր-

ված վերակառուցվել արմատապես՝ նոր տեխ-
նիկական բազայի վրա, այսպես ասած՝ առ-
խառնակի բնրացում, լիովին և մեծապես
պահպանելով մարտական պատրաստականու-
թյան բարձր տեսիմանք:

Այժմ արդեն բանակի տեխնիկական վերա-
կառուցման խնդիրները մենք լուծել ենք»
(Վորոժիլով):

Ընկ. Վորոժիլովը զեկուցեց համագումարին
կարմիր բանակի տեխնիկական կորովի
սահման մասին:

«16-րդ համագումարի որերին մենք շատ
քիչ տանկեր ունեյինք: Այդ տանկերը մասամբ
շինել էյինք արդեն մենք, մասամբ ել քա-
ղաքացիական պատերազմներում մեր վերց-
րած ալարից: Այժմ մենք ունենք միտնգա-
մայն ժամանակակից տանկեր, բավականու-
շալի քվով»:

Տանկային սպառազինութեան կորովը
ցայտուն կերպով ցուցադրվեց՝ համագումա-
րի պատվին Մոսկվայի կայազորի գորահան-
դեսու: Զրահամեքենաները, տանկենտեղ-
աները, ամֆիբիա տանկերը, փոքր, միջակ ու
մեծ տանկերը լայն ալիքով լցրին կարմիր
հրապարակը: Հարյուրավոր մեքենաներ մի

քանի ժամվա ընթացքում անցնում էյին
կարմիր հրապարակով: Աչքի յեր ընկնում
թնդանոթներով զինված տանկերի գերա-
կշուությունը: Ուշադրություն էյին դրա-
մում նաև հենց թնդանոթները: Հսկայական
ազդեցություն գործեցին բազմաշտաբակ
տանկերը: Չնայած իրենց խոշոր չափերին,
նրանք շարժվում էյին թեթև ու անաղմուկ:
Զորահանգեսի վերջում անցավ ամենախոշոր
տանկը, վորն իր հուժեղ ու աշտաբակներ
վրա կրում էր յերեք հրանոթ, իսկ փոքր
աշտաբակների վրա՝ գնդացրեր: Մարտա-
կան յուրաքանչյուր այդպիսի մեքենա պատ-
րաստված էր մեր յերկրում, մեր գործարան-
ներում, մեր խորհրդային բանվորների ձեռ-
քով:

«1930 թվին մենք ունեյինք իմպերիալիս-
տական պատերազմից, ցարից մնացած, մա-
սամբ էլ անցյալ տարիներին մեր կառուցած
հրեթանիւն: Դա վատ հրետանի էր, բայց յետ
եր մնում ոտարեկրյա ժամանակակից հրե-
տանուց: Մենք շատ փոքր թվով ունեյինք
ծանր հորիցային և փոքր կալիբրի տանկա-
յին ու հակատանկային հրետանի: Վերջին
տարիներս կազմակերպվեց մի շարք նոր

ձեի թնդանոթների արկերի արտադրու-
թյուն, մեծ աշխատանք կատարվեց գոյու-
թյուն ունեցող սխտեմները ժամանակակից
դարձնելու համար:

Այժմ մենք ունենք փանակապես ու վառ-
կապես ... պատան հրեթանի: Այսպես հա-
մատարեն զեկուցում էր համագումարին
կարմիր բանակի ժողովուրդ: Յեվ իրավացիո-
րեն դահլիճում հնչում էր ծիծաղ, քանի
վոր կարմիր հրապարակում տեղի ունեցած
զորահանգեսում բոլոր այդ տարբեր տեսակի
հրետանիները ցուցադրված էյին իրենց ամ-
բողջ ուժգնությամբ ու բավական քանա-
կով: Ամենից առաջ սլացան գումարտակա-
յին հրետանու փոքրակալիքը թնդանոթնե-
րը: Փոքր և գետնի յերեսից վոչ շատ բարձր
թնդանոթներից հետո անցան 1927 թվի
տիպարի թնդանոթները: Իսկ նրանց յետե-
վից գալիս էյին յերկարացրած փողբորով
թնդանոթները, հորիցների մալուկոցները:
Տանկերի յետևից գալիս էր մոտորացված
հրետանին «Կոմունար» արակտորն իր յե-
տևից քաշում էր խոշոր կալիբրի թնդա-
նոթները: Հորիցները, լուսարձակները, ու-
ղից հաստուսները, ձայնորսները և այլ մի-

Նոյններ, վորոնք դուրս եյին բերված զորահանդեսում, առարկայորեն ցուցաբերեցին մեր հրետանու ահումը:

«1930 թվին բանակն արդեն զգալի չափով զինված էր ձեռքի ու հաստոցավոր զնդացրերով: Սակայն մեզ մոտ չկար սեփական նոր սխտեմներ ժառանգական կանոնավոր արտադրություն, բոլորովին չկար հաստոցային ու ավիացիոն զնդացրերի սեփական արտադրություն, չկային զենիթային զնդացրեր:

Այժմ մենք ունենք մեզ լիովին բավարարող ֆաբրիկայամբ ձեռքի, հաստոցավոր, ավիացիոն և զենիթային լավ գնդացրեր», — այսպես էր ասում ընկ. Վորոբիլովը Կարմիր բանակի հրաձգային սպառազինության մասին:

Ընկ. Վորոբիլովը նշեց, վոր 1930 թվին մինք տակավին աղքատ էյինք քիմիական պաշտպանության ու կապի միջոցներով: Ներկայումս այդ բնագավառում ևս Կարմիր բանակը զինված է պատշաճ ձևով:

16-րդ համագումարից հետո յեղած ժամանակամիջոցում անճանաչելի յեն դարձել նաև ռազմադային ուժերը: Ընկ. Սեալինի

անձնական ղեկավարությամբ այդ ժամանակաշրջանում պահանջարկն արագ տեմպերով անց է կացված ռազմադային ուժերի վերակառուցումը: Ռազմադային նավատորմը ներկայումս ստանում է և ունի բավական քանակությամբ մարտական ափսիք ավիացիա. ծանր ուժակիրներ, կործանիչներ, դրոնոդներ: Այդ ժամանակաշրջանում ստեղծված է ծանր հուժեղ ուժակիր ավիացիա և բարեկառավարներ կան ավիացիայի բոլոր տեսակների մեջ:

Մեր մարտական տեխնիկան ստեղծված է մի շարք պատասխանատու հանձնարարություններով: Մեր մարտական նավերի հետևողական արշավը Բալթիկ ծովից դեպի Սև ծովը, մեր սավառակների մեծ թվից զեպի Սև հայտնի յեն ամբողջ աշխարհին: Մեր մեքենաների վազքը Մոսկվա — Կարաիում — Մոսկվա, «ԽՍՀՄ» և «Պաշտ-Ավիաքիմ» ստրատոստատների ռեկորդային վերելքները ցույց են տալիս տեխնիկայի, նրա ուժերի ու կորովի ոգտադործման նոր հնարավորությունները:

Յեթի 1929 թվին մի կարմիր-բանակայինի միջին հաշվով ամբողջ ԲԳԿ-ում ընկնում էր 2,6 մեքենայական ուժ և 1930 թվին՝

3,07 մեքենայական ուժ, ապա 1933 թվին ընկնում եր 7,74 մեքենայական ուժ, այսինքն՝ յերկու անգամ ավելի: Այդ զգալիորեն ավելի շատ ե, քան ֆրանսիական, ամերիկական և մինչև իսկ անգլիական բանակների մեքենայական ուժը:

«Անձնական կազմի 70 տոկոսն անմիջորեն կապված է տեխնիկայի հետ: Ի՞նչ և նշանակում այդ: Այդ նշանակում է, վոր մեր բանակը դարձել է տեխնիկայի բանակ, այսպես ասած՝ ինդուստրացված բանակ: Յեթե հաշվի առնենք, վոր բանակի հազկցումը բազմաատեսակ տեխնիկայով չիր կարող չառաջացնել նաև կազմակերպչական խոշոր վերակառուցում, ինչպես և չիր կարող շատ հիմնավոր կերպով չանդրադառնալ մեր մարդկանց վրա, նրանց ուսման վրա, ուղղմական գործողություններ կատարելու յեղանակների մշակման վրա, ապա հասկանալի յն դառնում, թե ինչու յես այսօր մեր բանակն անվանում եմ սկզբունքորեն այլնոր բանակ» (Վորոբիլով):

Այդ տարիներում զգալիորեն ամբացվել են ՆՍՋՄ-ի ցամաքային ու ծովային սահմանները, մանավանդ արևմտյան սահմանն

ու Հեռավոր Արևելքը: «Այդ ամբողջուններն զգալի դժվարություններ են ներկայացնում այն արկածախնդիրներին համար, վորոնք ցանկություն կունենան հարձակում գործելու խորհրային հողի վրա» (Վորոբիլով): Ընկ. Սալիճի մշտական ու անմիջական մասնակցությունը ուժեղացված են ուղղածովային ուժերը Բալթիկ ու Սև ծովերում և պաշտպանություն և կադակերացված հյուսիսում, Սպիտակ ծովը տեղավորելով մարտական նավեր ընկ. Ստալինի անվան նոր ջրանցքով:

«Բացի դրանից, Պրիմորյեյի վրա հարձակվելու անմիջական ապառնալիքը մեզ հարկադրեց ուղղածովային ուժեր ստեղծել նաև Հեռավոր Արևելքում: Պետք է ասել, վոր այժմ մենք չենք կարող պարծենալ այդ յերիտասարդ ձևատեղերի գորությունը: Յես նկատի ունեմ հյուսիսը և Հեռավոր Արևելքը: Այնտեղ մենք չունենք գծանավեր ու ավիոկիրներ, ծովային հարձակման այդ միջոցները: Բայց չե՞ վոր մենք, ինչպես հայտնի յե, չենք պատրաստվում վորևե մի կի վրա՝ հարձակում գործելու ծովում, ինչպես և ցամաքում: Մենք ուղում ենք միայն

պաշտպանել մեր արիերն ու սահմանները և համոզված ենք, վոր այնտեղ մեր ունեցած թեթե ծովային ուժերն ու ծովափնյա պաշտպանութիւնը և զլիսալորապես մեր ավիացիան ու սուղանավերը հիմնովին կանդամալուծեն հաքձակվող թշնամուն:

Վերջացանելով մեր ծովային ուժերի մասին իմ ժախիքը, յիս դարձյալ անհրաժեշտ եմ համարում մատնանշելու, վոր ընկ. Ասալիմը ինչպէս հարկն է, ստալինաբար ձեռնամուխ յեղով նաեւ այդ ճակատամասին, և յիս չեմ ատրակուսում, վոր ինդուստրացման բաղայի վրա ամրացած նավաշինական արդյունաբերութիւնը կողնի մեզ մեր նաւատորմներն արագորեն դարձնել իսկական հզոր բանվորադյուղացիական նավատորմ (Վորոնիով):

Մեր կուսակցութիւնը Հեռավոր Արեւելքում ուղմական վառնդի անմիջական սպառնալիքի հետեանքով ընականաբար հատուկ ուշադրութիւն է դարձնում հեռավորարեւելյան սահմանների ամրացման, ՀԱԿՀԲ մարտական կորովի ուժեղացման վրա:

Հեռավոր-Արեւելյան յերկրի համար յերկ-

րորդ հնդամյակը հանդիսանում է սոցիալիստական ինդուստրացման վիթխարի ծրագրի: Հեռավոր Արեւելքում կծավալվեն խոր ինդուստրիայի մի շարք ձեռնարկութիւններ: Յերկրորդ հնդամյակի ծրագրում նախատեսված է քարածխային նոր բաղայի ծավալում նուրբուրեկյան աշտնում, վորն ունի յինչեւ 100 միլիոն տոնն քարածուխ և 2 միլիոն տոնն յերկաթահանք, վորն այդ ուշտը կդարձնի յերկրորդ կուղբաս:

«1922 թվի նոյեմբերի 19-ին, ճապոնական բանակի Վլադիվոստոկից հեռանալուց հետո Վլադիմիր Իլիչը հանդես գալով Մոսկվայի խորհրդում, ասաց. «Վլադիվոստոկը հեռու չէ. բայց չե՞ վոր այդ բաղաբը մերն է»: Յեղ այդ մեք քաղաքը, ինչպէս և ամբողջ Պրիմորշեն, ինչպէս մեր հյուսիսային Սախաինը, ինչպէս մեր կամչատական, ինչպէս մեր Հեռավոր-Արեւելքն բովանդակ հողի յուրաքանչյուր թիղը մենք պետք է պաշտպանենք ինչ պնով ել լինի և կպաշտպանենք անպայման:

Յես պիտեմ, ընկերներ, վոր մենք բոլորս ել մի մարդու պես համոզված ենք, վոր վոչ միայն կպաշտպանենք մեր Հեռավոր

Արեւելքը, այլև հաղթական դուրս կգանք
ամեն մի պատերազմից, յետ վերջինս փա-
թաթեն մեր զինն...

... Միմիայն անսահման բթամտությամբ,
միմիայն խորը տգիտությամբ ու անելանելի-
ությամբ կարելի չե բացատրել մեր թշնամի-
ները՝ յերազները՝ մեր հաշվին ինչ-վոր
նշանակություններ ամենու մասին, կոմունիզմը վո-
չընչացնելու մասին: Միմիայն սահմանա-
փակվածությունը, տխրությունը, վորը
յերեկ անխուսափելի հետևանքն է կապի-
տալիզմի մահապարտված լինելու հանդա-
մանքի, կարող են այդպիսի մաքեր ներ-
շնչել մեր դասակարգային թշնամիներին»
(Վարդիլով):

Մեր կարծիք բանակի ուժն ու կորովը
չեն կարող ժխտել նրա թշնամիները:

1932 թվականի սկզբներին իմպերիալիս-
տական ամբողջ մամուլը խոսում էր այն
մասին, թե անխուսափելի չե ճապոնիայի
պատերազմը խորհրդային Միության դեմ,
թե այդ պատերազմում կհաղթի ճապոնիան:
Անցավ համեմատաբար քիչ ժամանակ, բայց
այդ բուրժուական գիտնական «ոսղոմագետ-
ները» խոսեցին միանգամայն այլ լեզվով:

Բուրժուական քաղաքագետները ներկայումս
խոսում են այլ բանի մասին, վախենում են
այլ բանից. նրանք վախենում, վոր խոր-
հրդային Միությունը հաղթի ճապոնիային:
Նորերս անգլիական «Դեյլի Հերալդ» թեր-
թում գետեղված էր նախկին ուսու-ճապոնա-
կան պատերազմի մասնակից, ծովային սպա,
գեպուտատ Կենվորտիի հոդվածը: Նա գրում է.

«Եթե ճապոնիան ստիպել իմ ՄՀՄ պատե-
րազմի, ապա խորհրդային-ճապոնական պա-
տերազմը նման չի լինի ճապոնիայի ու ցա-
րական իմպերիալիզմի միջև տեղի ունեցած
ընդհարմանը, և այնպիսի արդյունքներ
կունենա, վորոնց նշանակութունն անհնար
է նախատեսել... Անգլիան կարող էր իրեն
յերջանիկ համարել, թե վոր խորհրդային-
ճապոնական առաջին հրաձգությունից մի
յերեք ամիս ոնց Հյուսիսային Հնդկաստանը
չբռնկվի բոցերով... Թե վոր խիստ կեղեք-
ված ու աղքատացած մասսան չապստամ-
բի, այդ կլինի յերկրորդ հրաշքը»:

Ճապոնական գնեբրախներն ստիպված
են այժմ խոստովանել, վոր կարմիր բանակն
ազնիւ ուժեղ է ուսական ցարական բանա-
կից, վորին ստիպում էյին կովել այլ պետու-

թյունների դեմ բռնության միջոցով: Ճապոնական զենքերալ Սիոձին ստիպված և ասելու:

«Սյոմյան Կարմիր բանակը թի էր կազմակերպությամբ և թե սպառազինությամբ զգալիորեն տարբերվում է քաղաքացիական պատերազմի շրջանի Կարմիր բանակից: Նույնը պետք է ասել իդեոլոգիական դաստիարակության ու սոցիալական գործի ուսուցման տեսակետից...»:

Տույլ Կարմիր բանակի առանձին ներկայացուցիչների գնահատականը, ճապոնական զենքերալներից մեկն ստիպված էր հայտարարելու, վոր Կարմիր բանակի հրամատարները «պատերազմի զեպքում անպայման արտասովոր գործեր կկատարեն...»:

Կարմիր բանակի ուժը ճանաչում են իմպերիալիստները: 13 տարի առաջ մենք կոսեցրինք ու խորհրդային յերկրի սահմաններից դուրս քշեցինք «14 պետության հարձակումը»: Այն ժամանակից փոխվել է յերկրի դեմքը, և Կարմիր բանակը դարձել է սկզբունքայնորեն այլ բանակ:

Մենք գիտենք, վոր կործանվող կապիտալիստական աշխարհը կովելու յե դաժա-

նորեն, ոգտագործելով դիտության ու տեխնիկայի ժամանակակից բոլոր նվաճումները, պատերազմի ժամանակակից բոլոր մեքենաները՝ մեր դեմ մղած պայքարում: Յեվ այդ պատճառով մենք պարտավոր ենք ել ավելի համառորեն ամբացնել մեր յերկրի պաշտպանունակությունը, քան կերպ բարձրացնել Կարմիր բանակի մարտական կորովը: Մենք պետք է հիշենք, վոր պատերազմը հեռավոր Արևելքում, պատերազմը Ճապոնիայի դեմ կլինի լուրջ պատերազմ և մեր Հեռավոր Արևելյան Կարմրագլուխ բանակին կվիճակվի լուծելու առանձնապես դժվար խնդիրներ: Սակայն մենք համոզված ենք, վոր կհաղթենք յուրաքանչյուր պատերազմում, վորը մեր վրին կվաթաթե իմպերիալիզմը: Համոզված ենք, քան վոր ուժեղ և մեր յերկրը, ուժեղ և Կարմիր բանակը, անձնութացությամբ նվիրված է պրոլետարական հեղափոխության շահերին, դիմված և կենսին: Ստալինի մեծ ուսմունքով, դիմված է կովի տեխնիկական միջոցներով:

Կարմիր բանակն ըստ արժանվույն վայելում է մեր յերկրի աշխատավորների սերը: Բանվորագյուղացիական պետության

պաշտպանութիւնը հանդիսանում եւ բոլոր աշխատավորների առաջնահերթ խնդիրը, եւ բնկ. Կալինինը համազումաբուսում ունեցած իր յեղեղութեամբ հատուկ ուշադրութիւն դարձրեց պարծի այդ կողմի վրա. «Արդո՞ք ամեն ինչ մենք արել ենք մեր յերկրի ամբացման համար: Վնչ. ամեն ինչ դեռ չենք արել: Յենթադրենք, վոր յետ լինելի շրջադարձով: Նախագահ. ինչ կանելի յետ: Յետ կհաշվելի, թե ինչքան մարդ կհեռանա ինձանից, ինչպիսի հիմնարկներ ու ձեռնարկութիւններ կմնան առանց աշխատողների, ինչպիսին եւ մարդկանց անդական պաշարը, հնարավորութիւն կտա արդո՞ք այդ պաշարը փոխարինելու ճակատ գնացողներին:

Ձի կարելի մոռցնալ, վոր սնեստւրյան կազմակերպման սոցիալիստական սխեմը, մեր փայլուն հաջողութիւններն արդունաբերութիւն ու գյուղի կոլեկտիւացման բնագավառում տալիս են բացառիկ, հասարակական վարկե այլ փորձացիւթյուն չեսնված ռեզերվներ մեր հայրենիքի պատգամութիւն համար»:

Մեր յերկրի պաշտպանականութիւն հետագա ամբացման դործում նշանակալից

տեղ են գրավում Պաշլ-Ավիաքիմ, Ավտոդոր, Կարմիր խաչ եւ այլն կազմակերպութիւնները: Միլիոնավոր աշխատավորներ, վարոնք մասնակցում են այդ կազմակերպութիւններում, իրենց ակտիւ աշխատանքով որը-որին ուժեղացնում են մեր յերկրի մարտական կորովը: Պաշլ-Ավիաքիմի, Կարմիր բանակի մարտական ռեզերվի, շարքերում այդ տարիներում պատրաստված են տասնյակ ու հալիւր հազարավոր փորողիւթյան հրաձիգներ: Պաշլ-Ավիաքիմի հարվածային բրիգադներն արտադրութիւն մեջ ցույց են տալիս հերոսական աշխատանքի որինակներ: Խորհրդային Միութիւն մի շարք խորհրդադույն ձեռնարկութիւններ, առանձին խորհանախութիւններ ու կոլտնտեսութիւններ, ինչպես նաեւ առանձին ռայոններ, դառնում են առանձին ամբոցներ: Այդ տարիներում Կենտրոնի անմիջական ղեկավարութիւնը, համաձայն ընկ. Ստալինի անձնական ցուցումների, Պաշլ-Ավիաքիմի կազմակերպութիւններն աճեցին եւ ամբացան վորակապես եւ դառնում են ԽՍՀՄ խաղաղ աշխատանքի ու պաշտպանութիւն խնդրան:

Յերկրի պաշտպանունակութեան ամբողջական գործում բացառիկ տեղ և պատկանում տրանսպորտին: Համագումարը բողջիկեյան ամենախիստ քննադատութեան յենթարկեց տրանսպորտի աշխատանքը: Ընկ. Ստալինն ասաց. «Տրանսպորտն այն նեղ տեղն է, վորին կարող և դեմ առնել և թերեւ արդեն սկսում է դեմ առնել մեր ամբողջ եկոնոմիկան և ամենից առաջ՝ մեր ապրանքաշրջանառութիւնը...»

Մենք հասանք այն բանին, վոր արդյունաբերութեան հիմնական հարցերն ուղիղ են լուծված, և արդյունաբերութիւնն այժմ ամուր և կանգնած իր վոտքերի վրա: Մենք հասանք այն բանին, վոր գյուղատնտեսութեան հիմնական հարցերը նույնպէս ուղիղ են լուծված, և գյուղատնտեսութիւնը,—մենք կարող ենք այս ուղղակի ասել,—նույնպէս այժմ ամուր և կանգնած իր վոտքերի վրա: Բայց մենք կարող ենք զրկվել այս նվաճումներից, յեթե մեր ապրանքաշրջանառութիւնն սկսի կաղաւ և տրանսպորտը կշռաքարի պէս կախվի մեր վոտքերից: Ուստի ապրանքաշրջանառութեան ծավալման և տրանսպորտի վճռական

բարելավման խնդիրն այն հերթական և ամենաակտուալ խնդիրն է, առանց վորի լուծման մենք չենք կարող առաջ շարժվել:

Ընկ. Վորոտիլովն իր յերևութում հասկապէս շեշտում է պայքարը տրանսպորտի աշխատանքի բարելավման համար, տրանսպորտում կարգապահութեան ամրացման, քաղբաժինների աշխատանքի բարելավման խնդրի վրա: «Տրանսպորտը կախիք բանակի հարադատ յեղբայրն է... Ներկայումս տրանսպորտը զուլա չի բերում վոտադրույթների գործը. հապա ի՞նչ կլինի վաղը: Զի՞ վոր մենք աճում ենք առատակաւ արագութեամբ ու տրանսպորտին նորանոր ավելի բարձր պահանջներ ենք առաջադրում: Ել չեմ խոսում պատերազմական ժամանակվա պահանջների մասին: Այն ժամանակ տրանսպորտն ստիպված կլինի աշխատելու բազմաթիւ գծերով. մի շարք դեպքերում առաջիկորեն 8—9—10 և ավելի անգամ ավելի լարված, քան այժմ:

Մեր բանակն այժմ նման չէ յերեկվա բանակին: Մեր բանակը միանգամայն փոխվել է... Այս ամիսն զգալիորեն ավելի բարձր պահանջներ են առաջադրում տրանս-

Յերկրի պաշտպանունակութեան ամբողջական գործում բացառիկ տեղ և պատկանում տրամադրւի: Համապատասխան շահիկեան ամենախիստ քննադատութեան յենթարկեց տրանսպորտի աշխատանքը: Ընկ. Ստալինն ասաց. «Տրանսպորտն այն նեղ տեղն է, վորին կարող և զեւ առնել և թերեւս արդեն սկսում և զեւ առնել մեր ամբողջ եկոնոմիկան և ամենից առաջ՝ մեր ապրանքաշրջանառութիւնը...»

Մենք հասանք այն բանին, վոր արդյունաբերութեան հիմնական հարցերն ուղիղ են լուծված, և արդյունաբերութիւնն այժմ ամուր և կանգնած իր վտուքերի վրա: Մենք հասանք այն բանին, վոր գյուղատնտեսութեան հիմնական հարցերը նույնպէս ուղիղ են լուծված, և գյուղատնտեսութիւնը,—մենք կարող ենք այս ուղղակի ասել,—նույնպէս այժմ ամուր և կանգնած իր վտուքերի վրա: Բայց մենք կարող ենք զրկվել այս նվաճումներից, յետեւ մեր ապրանքաշրջանառութիւնն սկսի կաղալ, և տրանսպորտը կշուքարի պէս կախվի մեր վտուքերից: Ուստի ապրանքաշրջանառութեան ծավալման և տրանսպորտի վճռական

բարելավման խնդիրն այն հերթական և ամենաակտուալ խնդիրն է, առանց վորի լուծման մենք չենք կարող առաջ շարժվել:

Ընկ. Վարսֆիլովն իր յերեւթում հատկապէս շեշտում և պայքարը տրանսպորտի աշխատանքի բարելավման համար, տրանսպորտում կարգապահութեան ամրացման, քաղաքայինների աշխատանքի բարելավման խնդրի վրա: «Տրանսպորտը կարմիր բանակի հարթակտ յեղբայրն է... Ներկայումս տրանսպորտը գլուխ չի բերում փոխադրումների գործը, հապա լինչ կլինի վաղը: Չե՞ վոր մենք աճում ենք առասպելական արագութեամբ ու տրանսպորտին նորանոր ավելի բարձր պահանջներ ենք առաջադրում: Եւ չեմ խոսում պատերազմական ժամանակվա պահանջների մասին: Այն ժամանակ տրանսպորտն ստիպված կլինի աշխատելու բազմաթիւ զօնորով. մի շարք դեպքերում տառապիւրբն 8—9—10 և ավելի անգամ ավելի լարված, քան այժմ:

Մեր բանակն այժմ նման չէ յերեկվա բանակին: Մեր բանակը միանգամայն փոխվել է... Այս ամիսն զգալիորեն ավելի բարձր պահանջներ են առաջադրում տրանս-

պորտին: Միանգամայն պարզ է, վոր ժամանակակից բանակի գործողություններն առհասարակ համար հարկավոր է ժամանակակից տրանսպորտ, վորը հիմնալի կազմակերպված լինի և աշխատի առանց խափանումների: Տրանսպորտը պատերազմին պետք է նախապատրաստվի նույնպես, ինչպես ինքը բանակը: Ապագա պատերազմում տրանսպորտը և վոչ միայն յերկաթուղային, այլև ամեն տեսակի տրանսպորտը հսկայական դեր կխաղա:

Համագումարը նշեց մի շարք միջոցառումներ տրանսպորտի աշխատանքի բարելավման վերաբերյալ: Այդ խոշոր նշանակություն ունի նաև մեր յերկրի պաշտպանունակության համար:

Ընկ. Ստալինն իր դեկլացիան մեջ ամենայն խտուրթյամբ խոսեց գլուխադասութեան բնագավառում յեղած թերությունների մասին: Առանձնապես ուշադիր կերպով ընկ. Ստալինը և ամբողջ համագումարը նշեցին անասնապահության զրության վճռական բարելավման միջոցառումները: «Անասնապահութեան գործը պետք է իրենց ձեռքն առնեն վոչլ կուսակցությունը, մեր

ըտոր աշխատողները՝ կուսակցականները և անկուսակցականները, նկատի ունենալով, վոր անասնապահութեան պրոբլեմն այժմ նույնպիսի առաջնահերթ պրոբլեմ է, վորպիսին երկրեկ արդեն հաջողութեամբ լուծված հացահատիկի պրոբլեմը: Կարիք ել չկա ապացուցելու, վոր խորհրդային մարդիկ, վորոնք հաղթահարել են իրենց նպատակի ճանապարհին բազմաթիվ լուրջ խոչընդոտներ, կկարողանան հաղթահարել և այդ խոչընդոտը» (Ստալին):

Ընկ. Վորոբիլովը նույնպես իր յեկլաթում շեշտեց, վոր Հափազանց անհրաժեշտ է պայքարել ձիու քանակի ավելացման և լավ ձիու աճման համար:

«Ձին առաջիկա նման հսկայական նշանակություն ունի բանակի համար:

Համաշխարհային պատերազմի վերջերին Ֆրանսական բանակն ուներ 84 հազար ավտոմոբիլ և դրա կողքին Ֆրանսիական բանակում կար 1.082 հազար ձի. դերմանական բանակն ուներ 40 հազարից ավելի մեքենա, սակայն միևնույն ժամանակ նա ուներ նաև 880 հազար ձի: Յարական բանակը պատերազմի սկզբին ուներ 1.142 հա-

դար ձի և ամեն ամիս ձիերի պակասը լրաց-
նելու համար պահանջվում էր 500 հազար
գլուխ ձի:

Թե ինչպիսի նշանակութուն ունեյին
ձին ու կարմիր հեծելազորը քաղաքացիական
կռիվներում, դուք բոլորդ շատ լավ գիտեք:
Սակայն դուք պետք է նաև հաստատապես
գիտենաք, վոր ներկայումս՝ ինչպես և ապա-
ղալում մեր բանակի համար մեծ քանակու-
թյամբ ձի կպահանջվի, ըստ վորում լավ ձի,
վորը լիովին համապատասխանի մեր գին-
ված ուժերի զարգացման այն մակարդակին,
վորի վրա մենք գտնվում ենք ներկա մո-
մենտում (Վարոսիլով):

Համագումարը բացառիկ ուշադրութուն
նվիրեց արտադրվող արտադրանքի վորակի
բարձրացման համար միզվող պայքարի հար-
ցերին: Յերկրորդ հնգամյակի պլանի կա-
տարման հիմնական նախադրյալը, պլանի,
վորը ծավալել եյին համագումարի առաջ
ընկ. ընկ. Մոլոտովը և Կուլիկովը,—հանդի-
սանում է վերակի խիստ բարելավումը այն-
պես, վոր խորհրդային արտադրության մա-
կան արհեստիկ լինի, վոր խորհրդային մադ-
կանց աշխատանքը առաջնակարգ լինի: Այդ

պատճառով համագումարն առանձնապես
խիստ քննադատության յենթարկեց աշխա-
տանքի, ղեկավարության, արտադրանքի
վատ վորակը: Համագումարն ամբողջ յերկ-
րին առաջ, վոր ներկայումս ճիմականն է
աշխատանքի վորակի բարելավումը մեր ժնա-
բանության բոլոր բնագավառներում, նոր տեխ-
նիկայի յուրացումը:

Արտադրանքի վորակի համար միզվող պայ-
քարը բացարիկ նշանակութուն ունի նաև
մեր յերկրի պաշտպանունակության հետա-
գա ամրացման դործում:

Առաջին հնգամյակի տարիներում Կարմիր
բանակը ստացավ բազմաթիվ նոր մարտա-
կան մեքենաներ: Կարմիր բանակի մարտիկ-
ներից, հրամատարներից ու քաղաշխատող-
ներից պահանջվում էր տիրապետել այդ մե-
քենային, վերցնել մեքենայից այն ամենը,
ինչի ընդունակ է նա: Այդ պահանջեց հրա-
մատարական կազմի, մարտիկների պատրաս-
տության ամբողջ աշխատանքի համա-
պատասխան վերահսկողություն: Հարկավոր էր
յուրացնել մեքենաները, կորոյանալ տակ-
տիկապես ճիշտ սղաարդրձել նրանց:

«Կարմիր բանակը տեխնիկան յուրացրեց

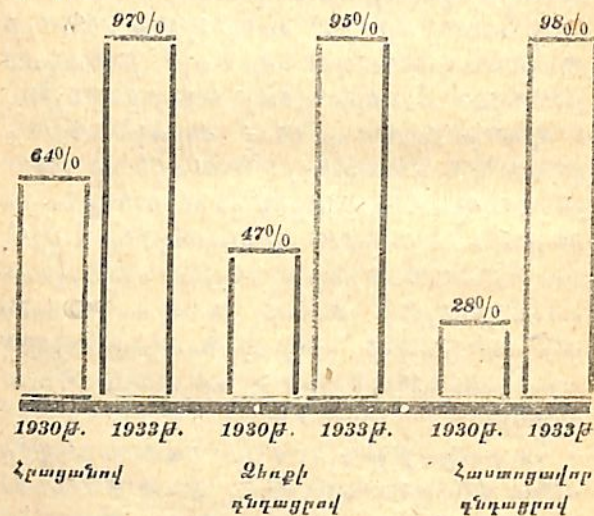
սիրով, ջանասիրությամբ, հետաքրքրությամբ: Այդ յերևում և թեկուզ այն փաստից, վոր հենց միայն ընթացիկ տարում մենք 152 հազար առաջարկ ենք ստացել մարտիկներից, հրամատարներից, քաղաշխատողներից և ամբողջ դասակներից ու կոլեկտիվներից՝ տեխնիկական դյուտարարությունների ու ռացիոնալացման ուղղությամբ: Այդ առաջարկների հսկայական մասը չափազանց սղտակար դուրս յեկավ և հաջողությամբ իրականացվում և մարտական մեքենաների զանազան բարելավումների ուղղությամբ, դրանց կիրառման ավելի մեծ արդյունավետության ուղղությամբ, ուսուցման մեթոդիկայի կատարելագործման ուղղությամբ: Ներկայումս մենք վոչ միայն կարողացանք գլուխ հանել մեր մարտական մեքենաներից, այլև մենք պատրաստ ենք ցանկացած բոսնիյն դորձադրել այդ մեքենաներն ինչպես հարկն է, ինչպես վայել և բանվորա-դյուղացիական կարմիր բանակին, վորը պաշտպանում և պրոլետարական դիկտատուրայի պետությունը:

Վերջին տարիներին ընթացքում բանվորա-դյուղացիական կարմիր բանակը զգալի հա-

ջողություններ և ձեռք բերել մարտական պատրաստության դորձում: Այդ հաջողությունները ձեռք են բերվել բանակի վոզման ձևակազմի բացառիկ, լարված աշխատանքի շնորհիվ: Ունենալով յուրաքանչյուր մարտիկին 7-ից ավելի մեխանիկական ձիուռժ, մենք պետք և աշխատանքի ընթացքում ջախջախեցինք աշխատանքի հին ձևերն ու մեթոդները, ստեղծեցինք զենքերի միացման նոր և վոչ մի այլ բանակում չտեսնված տիպեր, պետք և ջախջախեցինք և միանգամայն նոր ձևով վերակազմեցինք զենքի հին տեսակները, հետևակի և հեծելազորի հրամատարներին դարձնեցինք տանկային ու ավիացիոն հրամատարներ և միևնույն ժամանակ յուրաքանչյուր բոսնի պատրաստ լինեցինք մարտի յեղնելու հանուն մեր մեծ յերկրի պաշտպանության, յեթև այդ պահանջեր իրերի դրությունը» (Վորոշիլով):

Կուսակցության 16-րդ համագումարից մինչև 17-րդ համագումարը յեղած ժամանակաշրջանի այդ տարիներում կարմիր բանակը սովորեց խսկական ձևով, ժամանակակից ձևով կրակել և զերազանցապես ճանա-

չում և իր ղեկը, Համեմատած 1930 թվի հետ՝ հրաձգությունների ավելի բարդացում տեսաներով, փամփուշաների ավելի նվազ ծախքով մենք հասանք տեսչական հրաձգությունների ավելի բարդ ձևերին: Հրաձգությունների պայմանների կատարման միջին տոկոսն ըստ կրակողների թվի հետևյալն է.

«Ավելի վատ չեն հրեցանու հրաձգության արդյունքները: Ավելի լավ կրակել են սո-

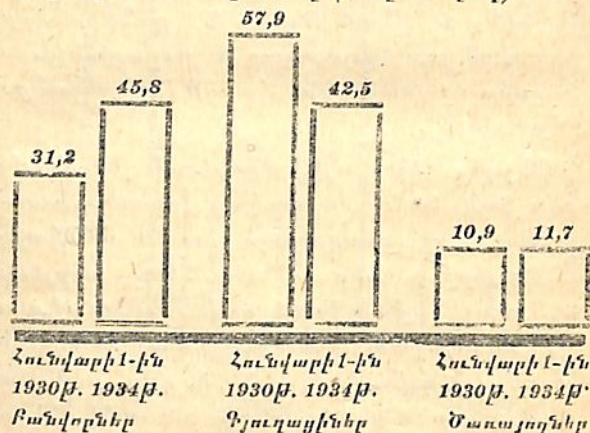
վորել նաև ցանկիսցները և այն էլ արագ ընթացքի ժամանակ: Ուժեղ կերպով բարձրացել և ավիացիայի կրակային գործը: Բանակի առանձին զորամասերի մեծագույն տոկոսը հրաձգությունները կատարել և «գերազանց» գնահատականով» (Վարձիով):

Լավագույն այն զորամասերի փորձը, վորոնք ապացույցեցին, վոր կարելի չի լուրջով գերազանց կրակել. պետք և ընդունել ամբողջ կարմիր բանակը: «Մենք պետք և հասնենք և կհասնենք այն բանին, վոր յուրաքանչյուր հրամասար և յուրաքանչյուր կարմիր բանակային կրակի գերազանց» (Վարձիով):

Խնչպես կրակային գործում, նվաճումներ կան նաև մարտական պատրաստության բոլոր ընագավառներում: «Սակայն մենք յերբեք մեր նվաճումները հարյուր տոկոսային չենք համարում: Մեր առաջ գետ չափազանց շատ աշխատանք կա կատարելու: Բայց գլխավորն այն է, վոր բանակը հողերանորեն ընտելացել և նոր տեխնիկային, այդ տեխնիկան յենթարկել և իր կամքին: Մենք առաջվա նման հաստատակամորեն կաշխատենք ու կրողմապատկենք մեր

նվաճումները բանվոր-դյուղացիական կարմիր բանակի մարտական պատրաստությունը կատարելագործելու բնագավառում (վորոշիլով)։

Այս տարիների ընթացքում յերկրի ինդուստրացման, ՄՏԿ և խորհանդեսություններ ստեղծելու հեռանքով և շնորհիվ կարմիր բանակի տեխնիկական հագեցման, ունենք կարմիր բանակի շարքերում բանվորների աճած քանակ (տոկոսներով)։

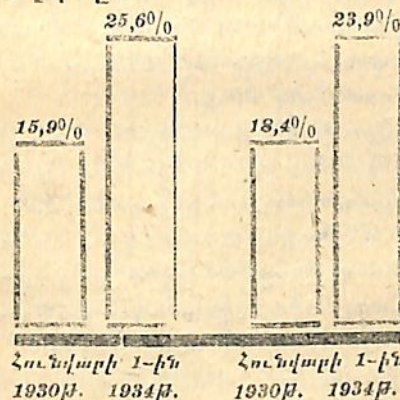

Դյուղացի կարմիր բանակայիններին յերկր քառորդից ավելին կոլտնտեսականներ են Յեթե մինչև 1930 թվի հունվարի 1-ը

կոլտնտեսական կարմիր բանակայիններին թիվը յերկ և միայն 5,30/0, ապա այժմ նրանց թիվը դարձել և 76,70/0։

«Այսպիսով բանվոր դասակարգն ու կոլտնտեսային դյուղացիությունը ներկայումս բանվոր-դյուղացիական կարմիր բանակի անձնական կազմի ճնշող մեծամասնությունն են կազմում։

Այս ժամանակամիջոցում աճել և կարմիր բանակի շարքերի կուսակցական ու կոմյունիստական շերտը։

Զամի (բ) և անդամներ ու թեկնածուներ, ճեմնի միջոցով և հաշվի տանել, վոր

դաման կապակցությամբ վերջին տարվա ընթացքում բուրժուական ընդունակություն չի յեղել կուսակցության մեջ: Դրա համար 1933 թվականի դեկտեմբերի մեջ կոմունիստների տոկոսը համեմատաբար պակաս է Այնուամենայնիվ բանվորա-գյուղացիական կարմիր բանակի կուսակցական ու կոմյուրիտական շերտն ամբողջությամբ վերցրած հասնում է համարյա 50 տոկոսի:

Այս չոր թվերի հետևում (25,6 տոկոս) թաղնված է ինչպես այդ հաստատվեց զբոսման ընթացքում՝ մեր կուսակցության գաղափարապես ամենից ավելի կայուն ու կոփված շրջաններից մեկը:

Կուսակցության գտումը մեզ մոտ, բանակում տվել է և տալիս է հետևյալ արդյունքները,— կուսակցությունից հեռացված է 4,3 տոկոսը, թեկնածու է համակրող են փախադրված 2,4 տոկոսը, մինչդեռ քաղաքացիական կուսակցական կազմակերպություններում վտարվածների թիվը կազմում է 17 տոկոս, թեկնածու է համակրող փոխադրվածների՝ 6,3 տոկոս: Տարբերությունն, ինչպես տեսնում եք, զգալի չէ:

Ցեա չեմ կարող ինձ զրկել դաման հանձ-

նաժողովի նախագահների յերույթներից մի յերկու կարճ քաղվածքներ բերելու հաճությամբ: Հիշատակելով Լենինգրադի մարզի կուսակցական կազմակերպության գտման արդյունքները՝ ընկ. Շկիրյատովը հայտարարեց. «Պետք է ուղղակի ասել, վոր լավագույններից լավագույնը հենց մեր կարմիր բանակի կուսակցական կազմակերպությունն է»: Չաման Կիյեվի մարզային հանձնաժողովի նախագահ ընկ. Մանուիլսկին պակաս հիացմունքով չարտահայտվեց: Նա հայտարարեց. «Բանակի կոմունիստները մեր կուսակցության ամենատոգ՝ շոկատներից մեկն են: Բանակի կոմունիստները մեր կուսակցության ամենակարգապահ շոկատներից մեկն են: Բանակի կոմունիստները մեր կուսակցության քաղաքականապես ամենազրազեա շոկատներից մեկն են ... »:

Առ 1-ն հունվարի 1930 թվի հրամատարական կազմի մեջ յեղել են 52,5 տոկոս Համ Կ (բ) անդամներ ու թեկնածուներ, 4,1 տոկոս կոմյուրիտականներ: Առ 1-ն հունվարի 1933 թվականի մեք արդեն ունեյինք 67,8 տոկոս Համ Կ (բ) անդամներ ու թեկնածուներ, 4 տոկոս կոմյուրիտականներ:

գուման կապակցությամբ վերջին տարվա ընթացքում բոլորովին ընդունելութուն չի յեղել կուսակցության մեջ: Դրա համար 1933 թվականի զորակույցի մեջ կոմունիստների տոկոսը համեմատաբար պակաս է: Այնուամենայնիվ բանվորա-գյուղացիական կարմիր բանակի կուսակցական ու կոմյուրիական շերտն ամբողջությամբ վերցրած հասնում է համարյա 50 տոկոսի:

Այս չոր թվերի հետևում (25,6 տոկոս) թաղնված է ինչպես այդ հաստատովեց զբոման ընթացքում՝ մեր կուսակցության գաղափարապես ամենից ավելի կայուն ու կոմված ջոկատներից մեկը:

Կուսակցության գումարը մեղ մոտ, բանակում ավել է և տալիս է հետևյալ արդյունքները, — կուսակցությունից հետացված է 4,3 տոկոսը, թեկնածու և համակրող են փախադրված 2,4 տոկոսը, մինչդեռ քաղաքացիական կուսակցական կազմակերպություններում վտարվածների թիվը կազմում է 17 տոկոս, թեկնածու և համակրող փախադրվածների՝ 6,3 տոկոս: Տարբերությունն ինչպես տեսնում եք, զգալի չէ:

Յեռ չեմ կարող ինձ զրկել գուման հանձ-

նաժողովի նախագահների յեղությունից մի յերկու կարճ քաղվածքներ բերելու հաճույքից: Հիշատակելով Լենինգրադի մարզի կուսակցական կազմակերպության գուման արդյունքները՝ ընկ. Շիրյատովը հայտարարեց. «Պետք է ուղղակի ասել, վոր լավագույններից լավագույնը հենց մեր կարմիր բանակի կուսակցական կազմակերպությունն է»: Զուման Կիյովի մարզային հանձնաժողովի նախագահ ընկ. Մանուիլսկին պակաս հիացմունքով չարտահայտվեց: Նա հայտարարեց. «Բանակի կոմունիստները մեր կուսակցության ամենատոգ՝ ջոկատներից մեկն են: Բանակի կոմունիստները մեր կուսակցության ամենակարգապահ ջոկատներից մեկն են: Բանակի կոմունիստները մեր կուսակցության քաղաքականապես ամենազբաղեւ ջոկատներից մեկն են ... »:

Առ 1-ն հունվարի 1930 թվի հրամատարական կազմի մեջ յեղել են 52,5 տոկոս Համ Կ (բ) անդամներ ու թեկնածուներ, 4,1 տոկոս կոմյուրիստականներ: Առ 1-ն հունիսի 1933 թվականի մենք արդեն ունեյինք 67,8 տոկոս Համ Կ (բ) անդամներ ու թեկնածուներ, 4 տոկոս կոմյուրիստականներ:

Զբաղառանկային զորամասերում մենք ունենք 81,6 տոկոս կոմունիստներ և 2,7 տոկոս կոմյերիտականներ, մինչդեռ 1930 թվականին նրանց թիվը համապատասխանորեն յեղել և 67,9 տոկոս և 2,2 տոկոս:

Ռազմուղային ուժերի մեջ կուսակցություն անդամների ու թեկնածուների թիվն առ 1-ին հուլիսի 1933 թվականի յեղել և 75,7 տոկոս, կոմյերիտականներինը՝ 3,9 տոկոս: Իսկ առ 1-ին հունվարի 1930 թվականի նրանց թիվը համապատասխանորեն յեղել և 48,1 տոկոս և 7,8 տոկոս:

Ռազմակերպական հիմնադրամների ուսանողություն մեջ ներկայումս մենք ունենք 75 տոկոս կուսակցություն անդամներ ու թեկնածուներ, 19 տոկոս կոմյերիտականներ, իսկ 1930 թվականին յեղել և համապատասխանորեն 30 տոկոս և 4,1 տոկոս:

Կուսակցություն շերտի մոտավորապես նույնպիսի պատկեր ունենք մենք նաև տեխնիկական մյուս զորամասերում՝ կապի, քիմիական, յերկաթուղային, ճարտարապետական և այլն:

Բանվորական շերտը վողջ հրամատարական կազմի մեջ, ամբողջությամբ վերցրած,

առ 1-ին հունվարի 1930 թվի յեղել և 31,2 տոկոս, իսկ առ 1-ին հուլիսի 1933 թ.՝ 42,3 տոկոս:

Ինչպես տեսնում եք, մենք բանակում ունենք վոչ միայն կուսակցականների զգալի շերտ, այլև վոչ վատ կուսակցական կազմակերպություն, վորը, պեսք և ավելացնել, աշխատում և ինչպես հարկն և, բողեկորեն, զբաղվում և ամբողջ կարմիր բանակի քաղաքական ապահովման ու մարտական պատրաստության հարցերով և վորը, յես հավատացած եմ, ել ավելի մեծ լարվածություն, կաշխատի թշնամիների նկատմամբ բանվորա-գյուղացիական Կարմիր բանակի հաղթանակն ապահովելու հարցերի ուղղությամբ, յեթե յերբեք այդ թշնամիներն իրենց դունչը խոթեն մեր խորհրդային բանջարանոցը:

Կարմիր բանակն իր տյոժյան զրույթյամբ կարիք ունի կուլտուրական ու գրագետ մարտիկ-հարվածայինի: Այդ ուղղությամբ ինքը՝ Կարմիր բանակը, նրա հրամատարական կազմը, քաղմարմիններն ու կուսակցական կազմակերպությունները շատ բան են անում: Յերկրի քաղաքական ու կուլ-

տուրական ընդհանուր աճման կապակցությամբ, Լուսժողկոմատի աշխատանքներին կապակցությամբ, փոխվում և նաև բանվոր-գյուղացիական Կարմիր բանակի շարքերը յիկող նորակոչիկների՝ դեմքը՝ նրանց կուլտուրականության ու գրադիտության խնամով: Յեթե առաջ մենք բանակի կողմում ստանում եյինք տասնյակ տոկոս անգրագետներ, ապա ներկայումս նրանց թիվը կրճատվել և, հասնելով 1 տոկոսին: Ըստ վերում, ի գիտություն ձեզ, թեև դուք այդ դիտեք, վոր բանվոր-գյուղացիական Կարմիր բանակից մենք վոչ մի անգրագետ կարմիր բանակային բաց չենք թողել, բանակից դնում են միայն գրագետ մարդիկ: Կիսագրագետների մեծ մասը վերացնում և իր կիսագրագիտությունը: Հարկ չկա ասելու, վոր այդ հանգամանքը վորոշ հավույ շեղում և Կարմիր բանակի ուշագրությունն իր հիմնական խնդրից՝ մարտական պատրաստությունից ...

Ներկայումս մեր հրամատարական կադմս իր զգալի մասով բարձրացրել և իր ուղիմակրական մակարդակը: Բարձր հրամատարական կադմի 78,9 տոկոսը վերջացրել և

ակադեմիաներ և կատարելագործման դասընթացներ: Ավագ հրամատարական կադմի մեջ ակադեմիաներ ու կատարելագործման դասընթացներ ավարտել են 48,2 տոկոսը և ուղիմական նորմալ դպրոցները՝ 42,7 տոկոսը: Միջին հրամկադմի 81,4 տոկոսը վերջացրել և նորմալ դպրոցները: Շտարի հրամատարներն իրենց ճնշող մեծամասնությամբ ակադեմիական կրթություն ունեն:

Կարմիր բանակի տեխնիկայի աճումը պահանջեց զգալիորեն ընդարձակել ուղիմա-ուսումնական մասնագիտական հաստատությունների ցանցը: 1930 թվականին մենք ունեյինք վեց ուղիմական ակադեմիա և չորս ուղիմական ֆակուլտետ քաղաքացիական բարձրագույն ուսումնական հիմնարկում: Ներկայումս այդ ֆակուլտետների և ակադեմիաների թիվը զգալիորեն ավելացել և:

Այդ ակադեմիաներում կրթություն են ստանում մեր վորակյալ ուղիմական ու սպամատեխնիկական կադրերը, վորոնց մի մասը, ճիշտ և՛ վոչ զգալի մասը, մենք տալիս ենք արդյունարերությանը, տրանսպորտին, կապին ...

Այժմ մեր ակադեմիաներում սովորում են

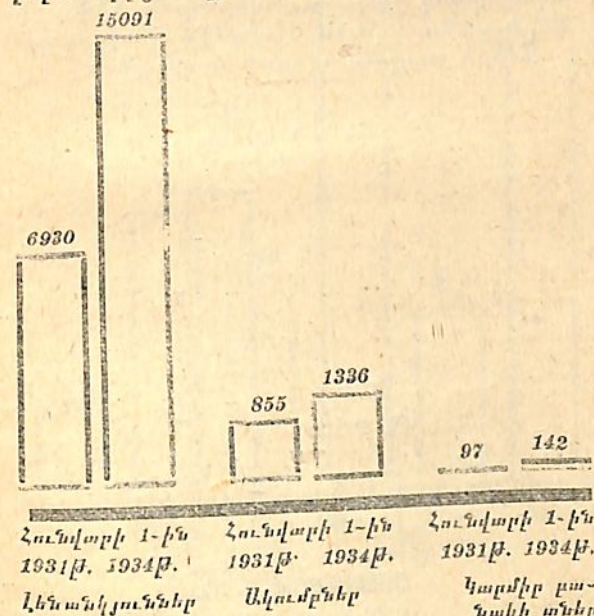
շատ ալիւլի մարդ, քան 1930 թվականին: Ռազմական դպրոցներն այժմ նույնպես ալիւլի շատ հրամատարներ են տալիս, առաջին հերթին տեխնիկական դորամասերի համար: Ինչպես տեսնում եք, հրամատարական նոր կադրերի պատրաստումը պետք է ապահովի մեր գլխաված ուժերի նորմալ կոմպլեկտավորումը:

Սոցիալիստական կուլտուրան և բանվորա-գյուղացիական բանակի մարտիկները ու պետկադմի կուլտուրականությունը կարևորագույն պայման և նախադրյալ են բանվորա-գյուղացիական բանակի մարտական, քաղաքական, մասնագիտական ու ռազմատեխնիկական պատրաստության հետագա բարձրացման համար:

Այդ տեսակետից ուժեղ աշխատանք է կատարվել ու կատարվում: Լրիվ միջնակարգ կամ բարձրագույն կրթություն չունեցող ամբողջ պետկադմի այժմ պարտադիր կերպով պետք է անցնի ընդհանուր կրթական պատրաստության: Քաղաքական կազմը պարտավոր է յուրացնել ռազմական գիտելիքները գաղնթացը՝ զորքերի իր տեսակի նորմալ դպրոցների ծրագրով:

Պետկադմի տեխնիկական կուլտուրան բարձրացնելու նպատակով մենք ամբողջ պետկադմի համար սահմանել ենք տեխնիկական միջնակարգ և պահանջում ենք, վար ամեն մի հրամատար պատշաճ չափով յուր

րացնի տեխնիկական այդ միջնակարգը: Այս մենք գործադրում ենք մի շարք ձեռնարկումներ մեր տեխնիկականներում ու դպրոցներում ոտար լեզուների ուսումնասիրումն արմատացնելու համար: Այսուհետև վոչ մի դպրոց, մանավանդ վոչ մի տեխնիկական, իրավունք չունի տալ այնպիսի շրջանավարտ հրամատար, վորը չի տիրապետում ոտար լեզուներից մեկին:

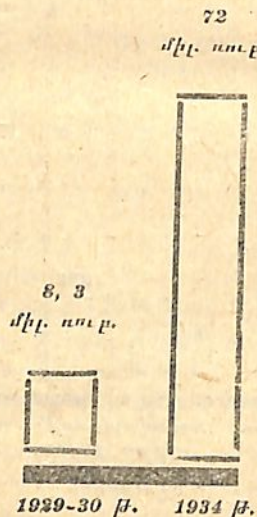
Հունվարի 1-ին 1931թ. 1934թ. 1-ին 1931թ. 1934թ. 1-ին 1931թ. 1934թ. 1-ին 1931թ. 1934թ.

Լեռնակյուսներ Ակումբներ Կամիր բա- նակի տներ

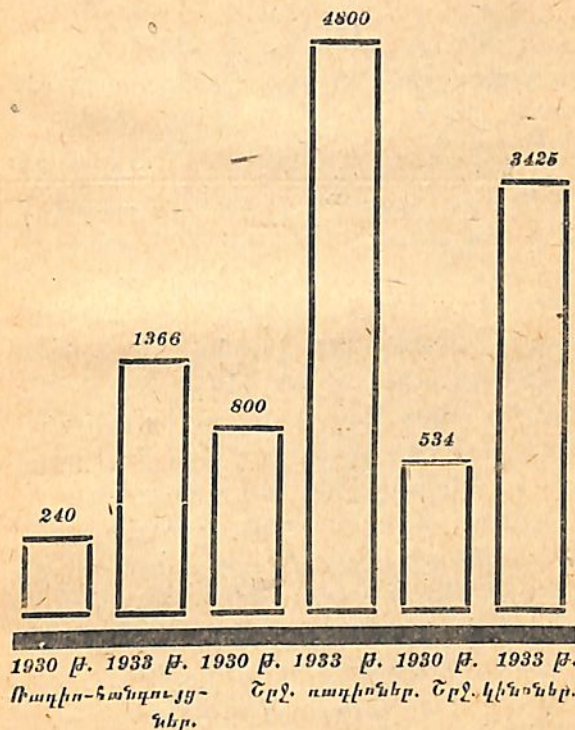
Դրա հետ միասին մենք վաղ մի ջանք
չենք խնայում՝ կազմակերպելու կարմիր
բանակայինների և ամբողջ պետկազմի ֆի-
զիկական պատրաստութունը, այնպես Վոր
ամբողջ կարմիր բանակը ներկայացնի ֆի-
զիկապես ամուր, դիմացկուն և ֆիզիկապես
գեղեցիկ մարդկանց կոլեկտիվ:

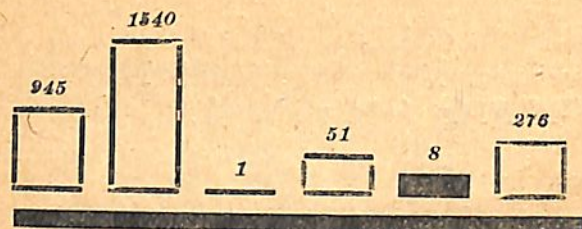
Ավելացավ թե՛ կարմիր բանակայիններին
և թե՛ պետկազմին ու նրանց ընտանիքներին
սպասարկող կուլտուրական հիմնարկ-
ների ցանցը» (տես 91-րդ էջի դիագրամը):

Սճեւ և քաղկուսավորական բյուջեն:

«Կուլտուր-լուսավորական հիմնարկների
ցանցի աճման հետ միասին ավելացել և
նաև քաղաշխատանքի տեխնիկական միջոց-
ների թիվը» (տես դիագրամը):

1930 թ. 1933 թ. 1930 թ. 1933 թ. 1930 թ. 1933 թ.
 Կինոհաստում- Հնչուհի. ջրջ. Հնչուհի. Կինո-
 ներ Կինոներ. հաստումներ.

«Այս բոլորի շնորհիվ կարմիր բանակա-
 յինը բացառիկ հնարավորություններ և
 ստանում կուլտուրական աճման համար:

Զգալի յե ԲԳԿԲ գեղարվեստական աշխա-
 տանքի աճումը թե՛ կարմիր բանակային
 ինքնազործունեյության հիման վրա և թե՛
 ԲԳԿԲ գեղարվեստական սպասարկումով,
 վորը լայնորեն իրականացնում և Գեղաշ-
 խի միությունը շեփության կարգով:

1930 թվականին բանակում կային ավելի
 քան 2800 գեղարվեստական խմբակներ ու
 կոլեկտիվներ (աճումը՝ համեմատած 1930 թ
 հետ՝ 150 տոկոս):

1933 թվականին Գեղաշխը կարմիր բա-
 նակն և գործողել 87 գեղարվեստական և
 24 հրահանգչական բրիգադ:

Հեռավոր-Սրեկյան Հատուկ Կարմրադրոշ
 բանակին սպասարկելու համար առանձնաց-
 լիլ են ժողովրդական ու վաստակավոր դե-
 րասանների յերկու բրիգադ:

1933 թվականում ԲԳԿԲ-ում աշխատել և
 25 թատրոն՝ կարմիր բանակի Կենտրոնական
 թատրոնի գլխավորությամբ:

Լայն ծավալվեց կարմիր բանակային գրա-
 դարանները աշխատանքը. բանվորագյու-
 ղացիական կարմիր բանակի կազմի ավելի
 քան 75 տոկոսն ողջովում և կարմիր բանա-
 կային գրադարաններից. մինչդեռ արհմիու-
 թեական գրադարաններն ընդգրկում են
 առայժմ միայն բանվորների 38 տոկոսը:
 Զգալիորեն ավելանում և ռազմական և
 տեխնիկական գրականության ընթերցումը,
 իսկ ամենավերջին ժամանակներում աճում
 և գեղարվեստական գրականության ընթեր-
 ցումը:

Բացի սլարտագիր ընդհանուր կրթական
 պատրաստությունից, հրամատարների ու
 կարմիր բանակայինների կուլտուրական
 պահանջները բավարարելու համար հսկայա-
 կան աշխատանք են կատարում կարմիր բա-
 նակի տներն ու ակումբները:

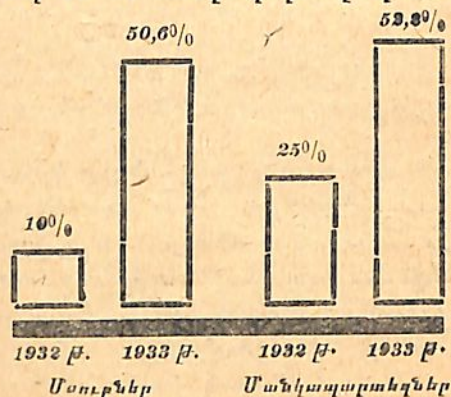
Ընդհանուր կրթական խմբակների թիվը

հասնում և հաղարհների, կարգացված գասա-
խոսությունների, կատարված և քսկուրսիա-
ների թիվը՝ տասնյակ հաղարհների, վերջում մի
մարդուն միջին հաշվով գալիս և տարեկան
մինչև 20 դասախոսություն, ղեկըցում և
և քսկուրսիա:

Դասախոսություններ կարդալու, պետկազ-
մի հետ պարապելու համարներ գրավում են
յերկրի լավագույն գիտական ուժերը՝ ակա-
դեմիկոսներ, պրոֆեսորներ, ինժեներներ:

Ստիվ բարձրացել և ուշադրությունը
դեպի կենցաղային հարցերը:

Պետկազմի յերեխաների ընդգրկումը մսուր-
ներում ու մանկապարտեզներում:

«Բայց և այնպես, մինչև այժմ շատ մար-
դեր, յերկրներ ու հանրապետություններ
չեն կատարել կենտրոնի ու ժողովուրդի
վերոշումներով սահմանված կոնսոլ առա-
ջադրանքները պետկազմի յերեխաներին
մանկական հիմնարկներում ընդգրկելու բնա-
գավառում:

Պայքարը բանվորա-գյուղացիական կար-
միր բանակի մարտիկներին ու հրամառար-
ների սոցիալիստական կուլտուրայի ու կուլ-
տուրականության համար, նոր սոցիալիս-
տական մարդ դաստիարակելու համար հան-
դիսանում և բանակային կուսակազմակերպու-
թյուններին ու հրամկազմի կարևորագույն
խնդիրը: Այդ խնդիրը կանգնած և նաև ամ-
բողջ կուսակցության և մանավանդ կոմյու-
նիստիստական առաջ» (Վարդիսով):

Կուսակցության 17-րդ համագումարն ան-
ցավ մեր պողպատե, միասնական, ավելի
քան յերբևե միաձուլյ կուսակցության շուր-
ջը պրոլետարիատի ու կոլտնտեսային գյու-
ղացիության հետագա համախմբման նշանա-
բանի տակ, յերկրորդ հնգամյակի պլանի
կատարման և մեր յերկրի տնտեսական ան-
կախության ու պաշտպանունակության հե-

տագա ամրացման համար միլիոնավոր աշխատավորներին մոբիլիզացիայի յենթարկման նշանաբանի տակ:

«Մեր արտաքին քաղաքականությունը պարզ է: Սյո՝ խաղաղությունը պահպանելու և առևտրական հարաբերությունները բոլոր յերկրների հետ ուժեղացնելու քաղաքականություն է: ԽՍՀՄ չի մտածում սպառնալ վորևէ մեկին—առաւել ես—հարձակվել մեկի վրա: Մենք խաղաղության կողմն ենք ու պաշտպանում ենք խաղաղության գործը: Բայց մենք չենք վախենում սպառնալիքներից և պատրաստ ենք հարվածով պատասխանել պատերազմի հրձիգների հարվածին: Ով խաղաղություն է ցանկանում և ձգտում է գործարար կապեր հաստատել մեզ հետ, նա մեզ մոտ միշտ աջակցություն կգտնի: Իսկ նրանք, ովքեր փորձ կանեն հարձակվել մեր յերկրի վրա,—կստանան կործանիչ հակահարված, վորպեսզի այսուհետե նրանց համար հրապուրիչ չլինի իրենց խոզի դունչը կոխել մեր խորհրդային բանջարանոցը»:

(Սթալին):

Կարմիր բանակը՝ սպառազինված մարտական նոր տեխնիկայով, նրա մարտիկները,

հրամադարներն ու քաղաշխատողները, վորոնք հաջողությամբ յուրացում են այդ նոր տեխնիկան, պատրաստ են յուրաքանչյուր րոպե սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպան կանգնելու: Յեւ խորհրդային սահմանների յուրաքանչյուր մասում Կարմիր բանակի զորամասերն իրենց ուժով, մարտական տեխնիկայի իրենց կորովով, դեպի հաղթանակն ունեցած բոլշեկյան ձգտումով, մեր կուսակցության առաջնորդ ընկ. Սթալինի և իրենց անմիջական ղեկավար ընկ. Վորոբիլովի ղեկավարությամբ բոլոր պայմաններում կպաշտպանեն սոցիալիզմի գործը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0188227

